

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Feladós szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 35. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Országos sörárpa- és komlókiállítás.

Az OMGE. a földmivvelésügyi miniszter támogatásával 1908. évi október hó 1—7-ig terjedő időben Budapesten, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez.

A kiállításon résztvehet minden magyarországi termesztő 1908-ban termesztett sörárpa- és komlóval.

A kiállításra beküldendő sörárpa mennyisége 95 kg. Az árpaminta legalább 50 q. azonos árpamennyiség több helyéről veendő s két zacskóba osztandó el, úgy, hogy azok mindegyikébe kb. 475 kg. jusson. Az árpaminták a m. kir. növénytermelési állomás címére Magyar-óvára küldendők, mely azok vizsgálatát végezni fogja.

A beküldendő komló mennyisége 2 kg., mely legalább 5 q. azonos légszáraz komlóból veendő. A komlóminták az OMGE. titkári hivatalának címére, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. küldendők be.

A bírálat alapján legjobbnak talált árpa- és komlóminták pénz, oklevél illetve értéktárgy díjakkal fognak kitüntetettetni.

Készpénzdíjak:

Sörárpa: hét I. díj a 150 kor., tizenegy II. díj a 100 kor., huszonegy III. díj a 50 kor.
Komlóra: négy I. díj a 150 kor., nyolcz II. díj a 100 kor., tizenkét III. díj a 50 kor.

Ezenkívül a legjobb sörárpa- és komlóminták kitüntetésére a rendez díjakon kívül még 3 sampiondíj kerül kiosztásra, egyenként 300 K. értékű emléktárgy alakjában.

A kiállítás részletes programja az OMGE. titkári hivatalánál kapható.

Budapest, 1908 május havában.

A rendező-bizottság nevében:

Cserhádi Sándor,
elnök.

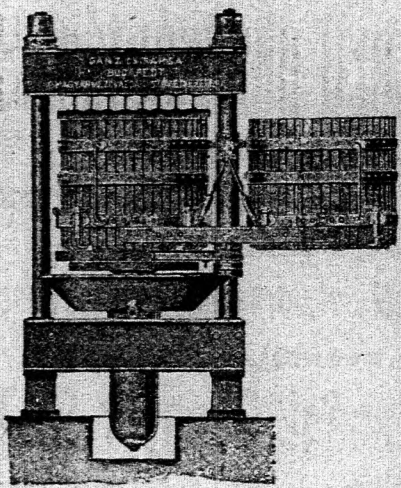
Egyről-másról.

(Az idei termés. — Remélhető gabonaáralakulás — A gazdák általános helyzete. — Az osztrák hivatalos termésbecslés. — A takarmányhiány és a földmivvelésügyi kormány akciója. — Mi lesz a takarmányzállítási díj-kedvezményekkel? — Ifjúsági madárvédő-liga. — A szerb szerződés életbeléptetése.)

A földmivvelésügyi miniszter most tette közzé az augusztus 15-ig befolyt jelentések alapján termésbecslését, amelyből igaz örömmel értesülünk, hogy a tényleges cséplési eredmények alapján a buza termése jóval kedvezőbbben alakult ki a korábbi becsléseknél, a többi gabonaművek termésbecslése némileg szintén javult és — ha a burgonyából gyengébb isza termés, a kukorica és répából még elég kielégítőnek mutatkozik. E részünkről föltétlenül megbízhatónak tartott becslések hazánk gazdasági helyzetének föltétlenül javulását konstatálják ugyan, de azért mi semmiképpen sem oszthatjuk némely napilap azon nézetét, hogy a minisztérium korábbi becslései pesszimiztikusak lettek volna és hogy a javuló termésátlagok a gabona árképződésében tetemes árhullámzást okozhatnának. A dolog egyszerűen úgy áll, hogy a kedvező időben beérő gabona a közepesnél jobb szemhozamot ad, holt a gazdasági tudósítók előzetes értesítései természetesen csak a közepes átlagot vehették számítási adatul. Hogy ezt példával illusztráljuk, ha a szalmatermés országos egészben és átlagos nagyságban 100 millió keresztire becsültetett, itt a tudósítók a termésbecslésükben csakugyan nagyon keveset tévedtek, amíg 1 kereszt termését 38—39 kg.-ra becsülték, amely nagyon könnyen előidézi a 38 millióról 39 millióra ugró termésbecslést. Mi tiszta szívvel örülünk, hogy a valóságos termés magasabb eredményeket tüntet föl az előző termésbecsléseknél és nagyon megérthetőnek találjuk azt annál is inkább, mert az előzetes becslések idején gyakran előfordult, hogy még a földmivvelésügyi minisztérium számszék-becsléseit is túlzottnak találtuk. Hála Istennek, hogy így történt, mert a gazdának abból

édeskevés haszna van, ha 1 métermázsza buza ára 26 korona, de nincs mit eladnia. A földlog az, hogy legyen mit eladnia, amely föltevés azonban a kedvező termésbecslés dacára hazánk különböző vidékein föltötte eltérőleg érvényesült. A földmivvelésügyi miniszter jelentése ugyanis határozottan igazolja azon korábbi kijelentésünket, hogy a pástás esőzések folytán a közel szomszédos vidékeken föltötte változó takarmány- és gabonatermés volt, úgy hogy számos vidéken a gazdák tényleges pénz- és takarmányhiánnyal kénytelenek megküzdeni. E körülmény az OMGE. és a társ-egyesületek akcióját föltétlenül megindokolja. Ami pedig a kenyérgabonában az országos termést illeti, az még a mai kedvező jelentések dacára is csekélyebb az 1900—1904. öt évi átlagnál, a tavaszi gabonákban pedig határozottan kedvezőtlenebb. Burgonyatermésünk gyenge, kukorica-termésünk ugyancsak gyengébb a tavalyinál, tehát teljesen fenntarthatjuk ama korábbi kijelentésünket, hogy a vámbel-föld szükséglete teljesen le fogja kötni a mi kenyérgabonafölöslegünket. Megmaradunk tehát azon nézetünk mellett, hogy a kenyérgabona árában az importkvalitások árának, mely ma 26—27 K., teljesen érvényesülni kellene, ha a gabona-eladás szervezve volna s ha az áralkulást a tőzsdére nem való elemek spekulációja nem zavarná.

Érdekesnek tartjuk az előzők kapcsán röviden megemlékezni az osztrák földmivvelésügyi minisztérium augusztus 15-iki hivatalos termés-jelentéséről is, amely általában eléggé kedvezőnek mutatja Ausztria idej terméseredményét, míg egyes magánjelentések jóval pesszimiztikusabban itélik meg a helyzetet. Örvendetes tényként emeli ki a hivatalos kimutatás, hogy a július második felében beállott kiadós esőzés csaknem minden osztrák tartományban jelentékenyen segített a tavaszi szárazságtól sokat szenvedett növényzetet, így kivált árpánál és zabnál, a kapásoknál és hüvelyeseknél, vala-

Ajánljuk legújabb, javított szerkezetű, **2 kosaras „Toldi“ viznyomású**, továbbá a legnagyobb munkaképességű „Kinizsi“ amerikai rendszerű **különböző folytonosan működő emeltyűs orsós borsajtóinkat**. Valamint egyéb szerkezetű **borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat** és minden egyéb szőlőgazdasági gépeket és cikkeket a legmegbízhatóbb minőségben. Most megjelent nagy szűrőli árjegyzékünket kívánatra bérmentve ingyen küldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

mint egyes takarmányfélékben mutatkozik számottevő javulás. A buza- és rozsarátás a hegyvidékek kivételével már befejeződött s a termés nagyjából be is van hordva. A buza általában elég jól fizetett, rozsból szintén jó közepes termést konstátál a hivatalos becslés. Árpából gyenge közepes a termés, míg zabból a próbacséplések Alsó- és Felső-Ausztriában, Stájerországban és Karinthiában jó közepes, Krajnában és Sziléziában gyenge közepes eredményt helyeznek kilátásba. A tengeri fejlődése erősen visszamaradt a nagy szárazság következtében, de a legutóbbi hetek bőséges csapadéka sokat javított rajta. A szalmatermés általában gyenge, takarmányfélékből legtöbb helyütt kevés termést és egyes vidékeken, főleg Stájerországban, Morvaországban és Sziléziában valóságos takarmányhiány mutatkozik, amelyen a kormány erélyes intézkedéssel és nagy áldozatkészséggel igyekszik segíteni.

A takarmányhiány veszedelme hazánkban is beköszöntött s habár az utóbbi hetek bőséges csapadéka helyi-közzel enyhített valamit a bajon, számos vidéken még most is fő a gazda feje a gondtól, hogy min teletti át állatállományát. Egyesületünk kezdeményezésére, amelyet a vidéki társaságok erélyesen támogattak, a földmivélségi miniszterium teljes elismerésünkre méltó buzgalommal indított akciókat a takarmányhiány veszedelmes következményeinek elhárítása érdekében és magáévátván e hasábon közölték és a kormányhoz is felterjesztett javaslatuk egyrészt, mindent elkövetve azoknak eredményes végrehajtása és a takarmányhiány enyhítése céljából.

Amily őszinte elismeréssel adozunk a földmivélségi miniszter gyors és céltudatos akciójának, annyira helytelenünk kell azt, hogy javaslatunk és kívánságunk egyik legfontosabbjának végrehajtása, a takarmányzállítási díjkezdmények megadása még mindig messze késik valahol a miniszteri bürokráciában, pedig itt valóban sürgős cselekvésre volna szükség. Három-négy hete tanakodnak ez égetően szükséges tarifa-kezdmények megadásáról, holott ha kellő érzék volna illetékes helyen a mezőgazdaságnak valóban országos érdekei iránt, pár nap alatt teljesíteni kellett volna e nagyon is megokolt kívánságunkat. Százszámra kapjuk gazdátársainktól a takarmányzállítási díjkezdményekre vonatkozó kérdésközpontokat, amelyek legjobban igazolják, mily szükség volna a kért tarifamérséklések azonnali engedélyezésére, de hát az illetékes körök még mindig csak „gondolkoznak” és „tanakodnak” cselekvés helyett. Mi pedig kénytelenek vagyunk a kérdésközpontokra azzal válaszolni, hogy magunk is kíváncsiak vagyunk, mikor áll már elő a kormány azzal az intézkedéssel, amely a takarmányhiányban szenvedő vidékek szükségleteinek más, kedvezőbb helyzetben levő vidékekről való kielégítését leghatásabban segíthetné elő. Vajjon addig kívánják-e halogatni az engedély megadását, amíg késő lesz és a takarmányhiány részesek gazdái poton áron elprédálni kényszerülnek állataikat?!

A sürgősség nyomatékos hangsúlyozásával újra felemeljük szavunkat a magyar gazdátársadalom amaz egyértelmű kívánságának megvalósítása érdekében, hogy belső viszonylatokban úgy szálal, mint abraktakarmányfélékre a MÁV. minden vonalán az inséges viszonyoknak megfelelő szállítási díjmérséklések engedélyeztessenek, míg egyúttal hazai szűkös takarmánykészletünknek Ausztria felé való kiözönlése alkalmas tarifális intézkedésekkel lehetőleg megnehezítendő volna. De mindez persze lehetőleg sürgősen, az erélyes elhatározást nyomon követő cselekedettel, nem pedig hamleti tétlenségek után, valamikor a messze jövőben, amikor a legűdösebb intézkedés is — Isten óvjon tőle — csak annyit érne már, mint eső után a köpönyeg!

Az Országos Állatvédő Egyesület jelentős újítást tett a napokban. Még a múlt év nyarán kezdeményezett Országos Ifjúsági Madárvédő Liga szervezéséhez, amely az ország összes tanulóit egyesítette a madárvédelemre, a vallás-és közoktatási miniszter is hozzájárult. A miniszter leiratával egyidejűleg valamennyi tanfelügyelőhöz rendeletet küldött, melyben kijelenti, hogy az állatvédelemnek eredményes felkarolása csakis az ifjúság nevelésével érhető el és kötelességévé teszi a tanfelügyelőknél, hogy a tanulókat buzdítsák a liga megalakítására minden iskolában.

A mozgalom nagy aránya már előre mutatkozik, amennyiben az elmúlt évben, mielőtt a miniszter jóváhagyása meglett volna, már negyven ezer gyermek lépett be az Országos Ifjúsági Madárvédő Liga tagjai sorába. A belépés csak fogadalomtételből áll, melyről csinosan kiállított nyomtatványt, igazolványt kap a tag. A nyomtatvány egyik lapján a fogadalom szövege, másik lapján pedig a tagfelvétel igazolása áll. Ezeket ingyen küldi szét a tanítók és tanítónők részére az O. Á. V. E. (Budapest, IX., Ernő-utca 11-13.). A csinos tagsági jelvények darabja 10 fillérbe kerül. A hasznos madarak védelme elsősorban a gazdaközönséget érinti, miért is hálásak vagyunk úgy Apponyi miniszternek, mint az O. Á. V. E.-nek. Az Országos Állatvédő Egyesület feliratban mondott köszönetet a miniszternek, hogy ezt a nagy horderejű ügyet támogatta, miáltal lehetővé vált az ország összes népiskoláiban a Madárvédő Liga meghonosítása és így a hasznos madarak védelmének egy millió harcra biztosan megnyerhető.

A múlt héten kifejezést adtunk már ehelyütt ama nézetünknek, hogy a szerb skuptina mihamar elfogadja — a tárgyalások biesskázással fűszerezett viharos volta dacára — a magyar és osztrák monarchiákkal kötött kereskedelmi szerződést. Azóta tényleg második olvasásban is megszavazták nagy többséggel a javaslatot s így a szerb országgyűlésben a kereskedelmi szerződés ügye végleges alkotmányos elintézés nyert. Hátra van azonban még a szerződés tárgyalása a magyar és az osztrák parlamentben s míg a két állam alkotmányos képviselő

a szerződést nem ratifikálta, addig az nem is léptethető életbe. A szerbek azonban alig várják monarchiánk határának husimpörtjük előtt való megnyitását s ezért erélyesen sürgetik a szerződés életbeléptetését. Befolyásos szövetségeseik akadt az osztrák nagyiparosok egy részében, akiknek a mi részünkről leginkább, sőt mondhatjuk egyedül állott érdektükben a szerződés megkötése s akik, mint a N. Fr. Pr. keddi számában közöltett interjúk igazolják, főleg az osztrák textil-, cukor-, bőr-és zománcziparnak exportját remélik az új szerződés alapján fokozhatni. Ezek az urak sehogysem tudják már magukat türtöztetni és a parlamentek összehívását bevárni, hanem a szerb szerződésnek rendeleti uton való azonnali életbeléptetését követelik az osztrák kormánytól. Annyival is inkább, mert az osztrák parlamentben előreláthatólag nagy és hosszas vitára adnak majd alkalmat a szerződésnek a mezőgazdasági érdekekre sérelmes pontjai, amely vitának élet azzal szeretnék a szerződés hívei elvenni, hogy a kormányok által befejezett tény elé állítsák a magyar és osztrák parlamentet. A két kormány legutóbb tanácskozott is e tárgyban és — amennyire a bécsi sajtó elfogult híradásaiból kihámozható — elutasította a rendeleti életbeléptetés eszméjét. Feltételezzük a magyar kormány alkotmányos érdekeiről, hogy teljes erélyvel sikraszállott a szerződés parlamentáris tárgyalása érdekében s hogy a N. Fr. Pr.-nek ellenkező híresztelése csak ráfogás. De el is várjuk kormányunktól, hogy e kérdésben ezután sem fog esetleges szerb-barátságból engedni és a szerb szerződés életbeléptetését fenntartja az alkotmányos parlamentáris tárgyalás és döntés utána. A szerződésnek rendeleti uton reánk való sietős oktrojálása ellen — amely eljárás semmivel sem volna indokolható — a leghatározottabban tiltakozunk s gazdasági, valamint közjogi okokból csatlakozunk e tekintetben az osztrák parlamenti szabad agrár-egyesülés f. hó 9-én hozott egyhangu határozatához, amely így hangzik:

„A szabad agrár-egyesülés tiltakozik a szerb kereskedelmi szerződésnek állítólag tervbevevett rendeleti uton való életbeléptetése ellen, óvja a kormányt ilyen lépéstől s annak következményeitől. A szabad agrár-egyesülés elvárja a szerződésnek minden előzetes kötelezettséget maga után vonó intézkedés nélkül a parlament ősi ülészakájában való előterjesztését és alkotmányos tárgyalását.”

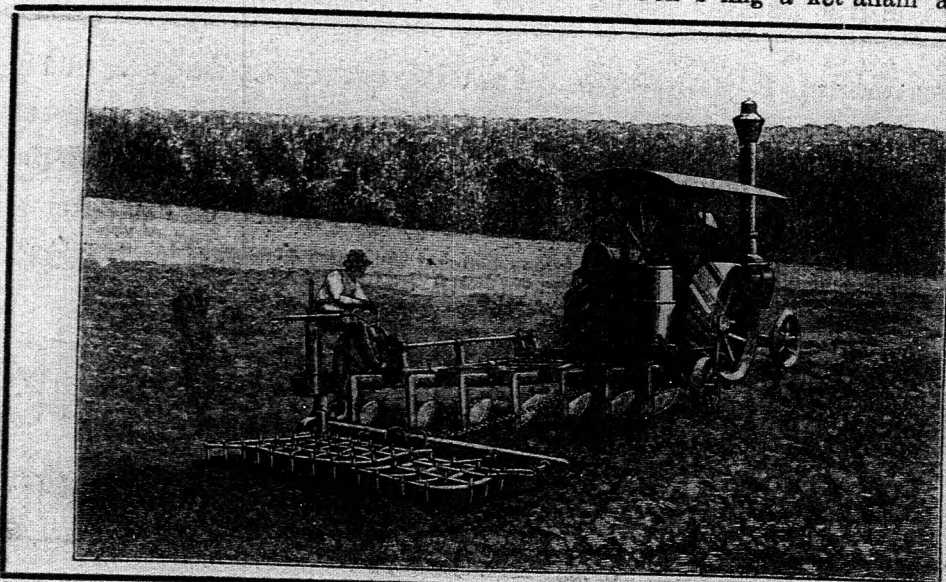
TRÁGYÁZASTAN.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

A dohány égőképességének javítása trágyázás útján.

I.

A dohány csak akkor lehet jó, ha kifogástalanul ég és ezen tulajdonság a dohánylevél vegyi összetételétől függ, mert a tapasztalatok szerint a levelek káliumtartalmának növekedé-

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

sével javul azok égőképessége, a klórtartalom gyarapodása ellenben megrontja azt.

Ezen szabály alól vannak ugyan kivételek, mert pl. száraz időjárásal szivacsos szövetű levelek teremnek és ezek akkor sem égnék jól, ha sok kálium van bennük, de a fenti összefüggés a legtöbb esetben fennál, kérdés tehát, hogy javíthatjuk-e hasznosítást a dohány minőségét úgy, hogy megfelelő trágyázással fokozzuk a levelek káliumtartalmát és csökkentjük a klór mennyiségét.

Erre vonatkozólag a darmstadti kísérleti állomás P. Wagner dr. vezetésével 1892. óta nagyobb szabású kísérleteket végzett és ezek eredményeit alább ismertetem, megjegyezve azt, hogy helyszüke miatt csak a legfontosabb kísérleti adatokat sorolhatom fel, a részletes adatok a nevezett állomás jelentésében* található fel.

A kísérletek elsősorban arra irányultak, hogy milyen határok között változhat a dohánylevélben a kálium mennyisége és ezen célra tenyészedényekben természetelték a dohányt úgy, hogy egy növénycsoport olyan viszonyok között természetelték, hogy valóságban éhezett káliumra, a többi növénycsoportok szintén hasonló viszonyok között fejlődtek, de csoportonként fokozódó mennyiségű káliumtrágyázást kaptak.

A káliumra éhező négy csoport leveleiben szárazanyagra számítva 0.51, 0.70, 0.57, 0.51%, a káliummal tultrágyázott növények leveleiben pedig 6.15% kálium volt.

A levéltermés mennyiségét a káliumtrágyázás jelentékenyen fokozta, de a főlegben adott káliumtrágyázás csak a levelek káliumtartalmát gyarapította és a termés mennyiségét nem. Ezt mutatják az alábbi adatok:

Trágyázás 40 cm. átmérőjű tenyészédesényekben 6 gramm foszfor + 2 gramm nitrogén és:	A levelek káliumtartalma	Levéltermés
4 gramm kálium	2.3%	54.6 gramm
8 " "	3.8%	53.4 " "
12 " "	4.3%	53.3 " "
16 " "	5.8%	49.7 " "
20 " "	5.7%	53.3 " "

Ez azt mutatja, hogy a nagyobb trágya-mennyiséggel összefüggésben a levelek káliumtartalma is fokozódik, de bizonyos határon túl (ez esetben 4 gramm kálium edényenként) a termés nem.

A szántóföldön a trágyázással szintén sikerült a levelek káliumtartalmát fokozni és 18 kísérlet átlagában a káliummal nem trágyázott területen termelt dohánylevelek káliumtartalma 3.57%, különböző káliumtrágyák után 5.37%, a kovásvavas káliumtrágyázás után 5.27%, a kénsavas kálium után 5.48% volt.

A levelek maximális káliumtartalma ezen kísérleteknél 4.96 és 7.86% között változott, átlagosan 6.14% volt, tehát felmerül azon kérdés, hogy a dohánylevelek káliumtartalma csak rendkívül erős káliumtrágyázással fokozható-e 7-8%-ra vagy pedig előfordulhat-e ez természetes uton is.

Erre vonatkozólag Wagner megemlíti 46 különböző származású 1902. évben termelt do-

* Arbeiten der Deutschen Landw. Gesellschaft, Heft 138. című füzetben P. Wagner: Versuche über Tabakdüngung.

hány elemzési adatait, melyek szerint 14 minta káliumtartalma 6-7%, 11 mintáé 7%-on felül volt, egy mintáé meg éppen 8.4%, tehát 7% káliumtartalmat még nem lehet rendkívülinek tekinteni.

A további kérdés már most az, hogy összefüggésben van-e a dohány %-os káliumtartalma az éghetőséggel, vagyis tartósabban ég-e a több káliumot tartalmazó levél.

A dohány égőképességének meghatározása meglehetősen nehéz feladat. Ezt legjobban úgy lehet megfigyelni, hogy a levelet kisimítjuk, több helyen parázzsal lyukat égetünk belé és megfigyeljük azt, hogy hány másodpercig izzik a meggyújtott folt. Ezt az eljárást 30-40 levélen végre kell hajtunk, hogy egy minta égőképességéről jó átlagos képet nyerhessünk, de vigyázni kell arra, hogy valamennyi vizsgálandó mintának egyenlő víztartalma legyen.

A jelen esetben a vizsgálat előtt valamennyi minta légszáraz állapotban legalább is négy napig lógott egy száraz helyiségben és a vizsgálat csakis száraz időben végeztetett.

Ezen vizsgálatok eredménye az volt, hogy a fermentált dohány sokkal jobb égőképességgel bírt, mint a fermentálatlan és az utóbbi esetben az égés időtartama oly rövid volt, hogy a levelek nagyobb káliumtartalmának kedvező hatása nem volt megállapítható.

Az összes kísérletek átlagában, a fermentálatlan dohánynál:

a káliumtrágya nélküli területről nyert (3.88% káliumot tartalmazó) dohány 9 másodpercig égett;

a káliummal trágyázott területről nyert (5.11% káliumot tartalmazó) dohány 10 másodpercig égett.

A fermentált dohánynál ellenben a levelek káliumtartalmával kapcsolatosan növekedett az égés időtartama is a következő módon:

A fermentálás előtti káliumtartalom	Az égés időtartama fermentálás után
1.74-3.98%	32 másodperc
4.08-4.97%	41 " "
5.00-5.86%	47 " "
6.03-4.07%	55 " "

Az összes kísérletek átlagában a fermentált és a káliumtrágya nélküli területéről származó levelek 25, a káliummal trágyázott területéről származók 46 másodpercig égtek.

Ezek az adatok mutatják, hogy a levelek káliumtartalma és éghetősége között határozott összefüggés van, de azért ez mégsem mindig jut érvényre, mert a dohány éghetőségét más tényezők is befolyásolják. Ilyen a talaj, éghajlat, időjárás, fajta, sortávolság, a kacsoszás mértéke, érettségi fok és a levelek kezelése a törés után, tehát a több káliumot tartalmazó dohány csak akkor fog jobban égni, ha a kevesebb káliumot tartalmazó az előbbivel azonos viszonyok között természetelt és kezeltetett, de ebből önként következik az, hogy megfelelő viszonyok között a káliumtrágyákkal igenis javíthatjuk a dohány éghetőségét.

Ha a dohányban sok a kálium és egyúttal sok klór is van benne, akkor az rendesen rosszul ég, ellenben mérsékelt káliumtartalommal is elég jól éghet, ha kevés benne a klór. Ha az éghetőséget befolyásoló fent felsorolt tényezők ked-

vezők, akkor lehet az is, hogy a sok klórt és kevés káliumot tartalmazó levelek is jól égnék, de ezek csak kivételek, amelyek a fenti szabályt nem döntik meg.

Azon kérdésre, hogy milyen határok között változhat a dohánylevél klórtartalma, Wagner tenyészédesénykísérletei azon eredményt szolgáltatják, hogy ez épp úgy széles határok között változhat, mint a kálium mennyisége.

Ha nem hordunk a szántóföldre klórtartalmu trágyákat, akkor olyan dohányleveleink teremhetnek, amelyekben 0.1%-nál is kevesebb klór van, az ellenkező esetben azonban a levelek klórtartalma 4%-on felül is emelkedhetik, mert a dohány által felvett klór túlnyomó részben a levelekbe vándorol és a szárban aránylag csak kevés marad. Ezt a következő elemzési adatok mutatják:

a levelek klórtartalma	a szár klórtartalma	a levelek klórtartalma	a szár klórtartalma
2.86%	1.13%	1.75%	0.65%
1.31%	0.73%	1.05%	0.53%
1.45%	0.58%	1.25%	0.79%
2.35%	1.29%	1.06%	0.78%

Ezek után szükséges megállapítani azt, hogy mennyi legyen a dohányban a kálium és mennyi lehet benne a klór, hogy a kifogástalan éghetőség alapfeltételei meg legyenek benne.

A kísérletek eredményei alapján erre azt lehet mondani, hogy legalább 5%, de lehetőleg 6% kálium legyen a dohányban és hacsak lehetséges, 0.6%-nál több klór ne legyen benne, szárazanyagra számítva. Az ilyen vegyi összetételű dohány éghetősége rendesen jó, de ez csak általános szabályul tekintendő, mert amint már fentebb is szó volt róla, más természetű tényezők is befolyásolhatják a dohány éghetőségét és ezért vannak jól égő dohányok, amelyek káliumtartalma kevesebb vagy több klór van bennük, mint a fenti határszámok, de ezek a kivételek nem változtathatják meg az általános szabályt.

Miután az ugyanazon viszonyok között természetelt két dohány közül annak az éghetősége jobb, amelyikben sok a kálium és kevés a klór, nagyon kívánatos, hogy ezt — azon mértékig, amíg a termés is növekedik és amíg az jövedelmező — megfelelő trágyázással törekedjünk előmozdítani. Azért egy következő közleményben ugyancsak Wagner kísérletei nyomán azt kívánom kifejteni, hogy ezen célból miként célszerű a dohányt trágyázni.

Grabner Emil.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A későn ősszel kaszálható zöldtakarmány vetéséről.

Az abnormis szárazságu esztendő, a most végre-valahára beállt esőzések után, a zöldtakarmányvetés aktuálisá teszi a későn ősszel kaszálható zöldtakarmányvetést. Nagy szükség van ilyen takarmányokra, részben a nagyon is hiányzó takarmány pótlására, részint pedig azért is, hogy az ilyesféle takarmányban lévő téli takarmánykészítéshez mind a később

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILOK
NEM TŰZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBESZÁLLÁSOK
WOHANKA ÉS TÁRSÁI
BUDAPEST, V. VACI-KORUT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MŰR X.

ben kelljen hozzányulni. Ezen célból különösebben három növény vehető figyelembe és pedig a köles, a fehér mustár és a borsós árpa.

A köles különösen a homokosabb vegyületű és középkötöttségű földeken s általában véve a melegebb fekvésekben érdemel figyelmet még most is, ha lehetőleg hamar elvetjük; ez esetben az ős vége felé kaszálható takarmányt ad, melyet zölden minden jószág szívesen eszik. Az esetleges felesleg bezsombolyázható, mert a köles ilyen célra is jól felhasználható, tekintettel arra, hogy késő ősszel szénává száritania nem lehet.

Rendes gabona sortávolságban 20 kg. magot kell kat. holdanként elvetni, vagyis a rendesen vetni szokott mennyiségnél jóval többet, amire az ilyen fajta növények őszi vetésénél általában véve figyelemmel kell lennünk. Jelzett célra a közönséges szürke vagy piros köles a legjobb s egyuttal a legolcsóbb, mert magja 100 kg.-ként — még ez idén is — 16—20 koronájával beszerezhető. Kaszálásának megkezdésére egyáltalában nem kell a buga kibányását bevárni, hanem amint eléggé magas, hozzá kell fogni szakaszonkénti levágásához.

A fehér mustár, melynek késő tavaszi s nyáreleji vetése az Aldöldön máskülönbön oly bizonytalan, augusztus végén, szeptember elején vetve, egyike a leghálásabb s legbiztosabb növényeknek a most beállt erős esőzések után.

lehet az állatok egészségére s különösen a teheneknél a tej izére is kellemetlen befolyást gyakorolhat. Mindezen bajoktól azonban tartani nem kell, sőt igen jó minőségű s tartalmas takarmánynak minősíthetjük, ha idejekorán, vagyis virágzás kezdetétől a virágzás befejeztéig kaszáljuk. Epp azért tulsok nem vetendő belőle, mert szénává sem szárítható, zsombolyázásra pedig nem alkalmas. Kat. holdanként 20—22 liter (12—14 kg.) mag vetendő a rendes gabona sortávolságra. Tulktótt vagy tulla (homok) talajon nem a legjobban díszlik.

A nagyon laza homoktalajon a csibehur vetése lehetne még indokolt, mely szintén a gyorsan fejlődő növények közé tartozik s egyike a legkitünőbb tejelő takarmányoknak. Kat. holdanként (a rendes gabona sortávolságra) 25 kg. vetendő, mert a rendesen ajánlani szokott mennyiség (12—15 kg.) kevés. Megjegyzem, hogy a hideggel szemben sem oly kényes, mint általában feltételezik s lekaszálása után még sarjut is adhat, mely késő őszig igen jó legelőt szolgáltat. Magja nem drága s 100 kg.-ként 24—26 koronával beszerezhető.

A tavaszi takarmányborsó és őszi árpa keveréke is egyike a legkitünőbb kései őszi zöldtakarmányoknak. A keverékből 100 liter tavaszi takarmányborsó és 50 liter őszi árpa vetendő kat. holdanként, augusztus végéig, szeptember közepéig. Előnye, hogy sem a borsó, sem az

között — áttelel és jövő tavasszal mint korai zöldtakarmány még egy kiadó kaszálást adhat. Megjegyzem azonban, hogy az őszi árpa áttelelésére nem számíthatunk biztosan, mert késő őszi kaszálása folytán könnyen áldozatul esik a hótalan teleknek. Ha azt látjuk korán tavasszal, hogy az őszi árpa jól áttelelt s eléggé sűrűen hajt, akkor (tömődött talajon fogasolva, fellazult földön hengerezve) meghagyjuk zöldtakarmánynak, esetleg magnak. Ellenkező esetben egyszerűen leszántjuk s más növényt vetünk helyébe.

Tavaszi borsó helyett keverhetjük az őszi árpát például őszi repecével is, a borsó helyett 10 kg. őszi repecét számítva kat. holdanként. Kedvező időben késő őszig kaszálható zöldtakarmányt nyerhetünk, melyet szalmaszecsakával (tehát felapritva) keverten lehet jól értékesíteni, mert frissiben etetve esetleg felfúvódásokat okozhat.

Kerpely Kálmán.

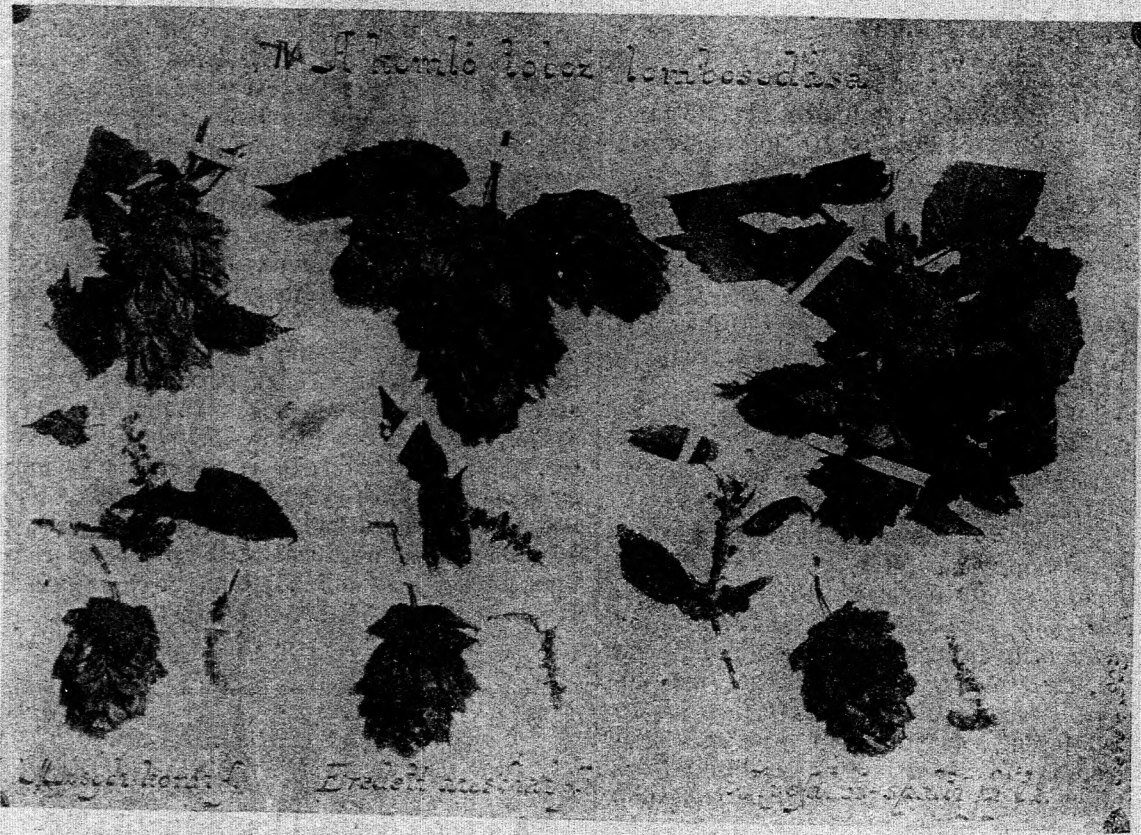
A komlótohoz lombosodásáról.

Igazában talán „levelesedésnek” írhatnám a növényi morfológia terminológiája nyomán; ugyanis arról van szó, hogy a komlótohozpikkelyek (murvák) helyén vékony száracskák kis levélalakok fejlődnek, amelyek a rendes kifejlett komlótozlevelek legegyszerűbbikéhez hasonlítanak, az egylemező (részaránytalan) levélkéhez, amelyeket általában a komlótoz növény első (tavaszi) fejlődésében nevel, vagy amelynek a legfiatalabb ágacskaikon, vagy magról kelt zsenge komlótoz növényekén fejlődnek.

Mielőtt körülírnám ezen a növényi teratológiába (torzalaktan) tartozó komlótozhibát, vissza kell mennem a komlótoz fejlődéstani fázisára. Tudjuk, hogy a tohoz a kétlaki jellegű növénynek nővirágzata, még pedig füzéres nővirágzata. A himporos virág külön egyedeken van s pedig csak a vadon előforduló himkomlón, mert a gazdasági termelésben csak a nővirágzatu komlót iltetik, megszedvén annak tohoztermését, melyek pikkelyleveleinek alsó részén izzad ki a lupulin, a sörgyártás fontos anyaga.

Ezen tohozszzerű virágzat füzéres virágzatnak nevezhető, mert a csoportosan ülő virágocskák egy közös tengelyre mintegy fel vannak füzve. Ez a tengely a tohoz egyenes szárának a zegzugos folytatása. Ez képezi a tohoznak a gerincét, vagy amint a gyakorlatlan nevezük, a *tengelyét*. Azért zegzugos (könyöklő, hajtasos) a tengely, mert a könyökön kevésé fejlődött másodlagos száracskát találunk s ezen fejlődik a virágcsoport, melynek legbelső tagját a két *termő* képezi, melyet két fedőpikkely zár be és az egészet kívülről a borító murva takar el. Egy-egy tohozon 35—45 ilyen termővirágcsoport lévén a ezikezatos tengelyen körkörösen elhelyezve, ez okból mindkétféle pikkelysor tetőcserep módjára fedi egymást s alkotják a tohozformát. Ennek átlagos hossza 2—3,5 mm., szélessége 15—20 mm. szokott lenni. A tengelyen 6—9 könyök van általában, a durva tohozoknál több is. Így a tohoz tengely a komlóbecslésnél fontos növénytani eszköz. Az összes pikkelyek száma 40—50, de nagy durva tohozoknál 60—70 is lehet.

Ilyenformán magunk elé állítva egy normális tohoz, áttérhetünk a komlótohoz fejlődé-

186. ábra. Magyar komlófajták tohoz lombosodása. (Felső sorban a lombosodás különböző alakjai, alsó sorban rendesen fejlődött tohozok.)

Gyors fejlődésű, a vetéstől számított 6—7 hét alatt kaszálható. Míg a nyáreleji mustárvetést a földi bolha gyakran tönkretesz, fejlődését pedig a szárazság megakasztja, a nyárvégi, őszeleji vetés ennek kitéve nincsen. A fehér mustár a virágzás kezdetén kaszálható, mert ha elvirágozott és bezői fejlődni kezdenek, ártalmas

árpa nem kíván oly tartós meleget, mint akár a köles, akár a mustár; a hűvösebb időt nem sinyl s egész a tél beálltáig kaszálható zöldtakarmányt szolgáltat, a felesleg pedig bezsombolyázható, mely célra szintén kiválóan alkalmas. Télen át a tavaszi borsó töve kipusztul, ellenben az őszi árpa — rendes körülmények

Takarmánykamarák részére legjobb a „GNOM” benzinmotor,

mely igen kis helyet foglal el, kevés anyagot fogyaszt, minden laikus által kezelhető. Villanytelep berendezésére is igen alkalmas. ■ Felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál az

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

sére. Kezdetleges alaknak azt mondhatnám, amidőn a pikkelylevelek vagy a külső murvák kettősen összenőnek. (187. ábra.) Ezen jelenség már lombosodási hajlamot árul el különösen azzal, hogy ilyen párosan összenőtt pikkelyek durvábbak, erősebbek, zöldebbek. Mig ugyanis a fedőpikkelyek valóságos telepei az alkaloidát izzadó mirigyeknek s felületük tele van az aranyárga, illatos lupulin- (por-) szekreczióval s általában vékonyak, világos színűek s finom erezetűek, addig a durvult, párosan összenőtt pikkelyek és murvák zölde színűek, klorofillum-tartalmuk s lupulinmirigy alig van.

A második fokon a hajlamra már határozottabb alakot ölt. Ugyanis ha a feltűnően megnyult, de különben hibátlan formájú komló-tobozt szétnyitjuk vagy szétszedjük, a termővirágocskák aljában már kis zöld levélke formákat találunk, klorofillumtól erősen zöldeket, fűrészelt szélekkel, parányi levelekkel, de minden felületet reátekintéssel még alig figyelhetők meg.

Ha a természeti viszonyok még jobban kedveznek ezen abnormis tobozalakulásnak, ugy gyakran megtörténik, hogy a toboznak első kialakulási korszakában már kinőnek a levélkék (X. tábla 2. alak), sőt a tobozfejlődéssel lépést tartanak (X. tábla 3, 4, 5, 6, 8 al jelzett tobozfejlődési fokozatok) s akárhánszor több □-ezentiméternyi ovális felületű levélkék törnek elő a pikkelyek mögül. Ha a tobozon a lombosodás okozta változásokat vizsgáljuk — párhuzamba állítva egy normális (1) komló-tobozt, — úgy azt tapasztaljuk, hogy a lombos tobozok egész alakjukban megnyulnak (8), elszélesednek (6); a pikkelylevelek lazábban állanak össze: a tobozt szétszedve, a pikkelyek erőteljesebbek, szélesebbek s öblükben a termők megdagadtak (XIV. tábla 3. szám), sőt termékenyülés esetén rendes (mustármag nagyságú) magvaeszkét nevelnek.

De igen jellegzetes a toboztengely elformálanódása (7. szám), természetszerűleg az megnyulik, megvastagodik, rajta mellékképletek, növényi szőrök fejlődnek s a szabályos könyökléstől (1) igen messze áll. Ábránkon 5 apró levélke látszik a tengely közepén kinőve; akárhánszor azonban a toboz esucsán alakulnak át a pikkelyek kis levélcsokorrá, ebből a tenyésző esucszárra továbbfejlődik, azon újból pikkelyek támadnak s így egy növényi monstrositás áll elő.

A X. tábla 8. számú alakja mutat ilyen megnyult és lombos tobozt, a természetben 10,5 cm. volt a hosszúsága; de már valóságos toboz-mamuthnak mondható a XI. tábla 6. számú alakja, amelynek a természetben 22 cm. volt a mérete. Braungarten*) említi hatalmas munkájában, hogy a württembergi Tettwang környékén 1882-ben oly sok volt a lombos toboz-termés, hogy a komlókereskedők szatirája métermértékkel akarta az eladó termést mérni. Ezen az óriáson 15 cm.-ig csak fűzött tobozok sorakoznak (átlombosodás), de elég tekintélyes a lombos toboz a hegyéig is, ahol még új rügyfejlődést konstatáltam, mintha megint új szár akart volna a tobozból kiindulni. Hogy ennél

*) Dr. R. Braungarten: Der Hopfen. München. 1901.

az alaknál még nagyobbak az eltérések a rendes toboztól: igazolja az ábra.

Az 1907-iki változatos időjárásu nyáron volt módonban megfigyelni a kolozsvári gazdaság akadémia mintakomlóskertjében ezen hibás komlótobozfejlődést, de régebb idő óta más komlóskertekben is volt módonban tanulmányozni; mert termelési szempontból kutatnom kellett, mi okozza ezen toboz lombosodását s miképpen lehetne elkerülni — mert az eladó komlótermés piaci értékét kisebbiti — ha sok ilyen abnormis toboz van a komlózsákban.

Különböző talaj-, égáji, időjárás-, sőt művelési viszonyokat figyelembe véve, az én tapasztalataim is megegyeznek régebbi írók s kutatók (Sorauer, Frank, Pensing) véleményével, hogy ezen jelenséget elsősorban a jó természeti viszonyok, erőteljes talaj, esetleg nitrogéndús trágyák bőséges szórása, a tobozodás idején esős, meleg napok járása: egyáltalán az egész vonalon a jó természeti viszonyok okozzák. Régi (15—25) éves komlóskertekben, tehát *kihátszánt talajon* ritkábbak a lombos tobozok, ha azonban a nagyobb termés előidézése okából trágyázott a gazda, az erőteljesebb tövevegetációt a tobozlombosodás sürűbben követte. Az 1903-iki aszályos s az 1904-iki száraz esztendőben még a legdurvább (würtembergi, daubai) művelési fajtákban sem találtam sok lombosodást. Viszont az 1905. év nyara inkább esős lévén, ugyanazon kertekben is gyakoribb volt ez. Két fontos tünet nagyon igazolja felfévesemet. Először is a lombos toboz majd mindig (100 esetből 95-ször) a tobozokkal rakott fürtös szár legvégső ízén található, mintegy csattanója az oldalhajtsáknak. Tehát a komlónövény vegetatívus partján, talán a tenyész (csucs) rügy helyén fejlődött a toboz s mivel a jól ellátott talajból bőven áramlott a tápanyag, nemcsak hogy továbbfejlődésre ingerelte a tenyészrügyet, de azt új fejlődésében el is torzította; az új képletben nemcsak tobozrészek, de komlószár, levélalakok, sőt magdugványok is fejlődtek. Normális táplálkozási viszonyok között erősebb lévén a fajtatulajdonság, csak rendes formájú toboz fejlődött volna a szár végén.

Másik igazoló megfigyelésem az erdők szélén, patak partján található *vadkomló* fejlődésének tanulmányozásából meritem.

Megvallom, hogy a vadkomlón (nővirágún) sokféle tobozalakulást, tulbuja, hosszúra, vastagra nőtt tobozformákat találtam, *de soha lombos tobozt!* Mert régebbi írók ilyenekről is tesznek említést. A vadkomló ugyanis mint afféle kapaszkodó, a természet jóvoltából él más

növények galyain, kerítéseken. Fatövek aljáról — türt helyről — nő fel olyan talajról, melyet a fa is, a komló is évenként csak a sárgult, elhalt lombhullásával gazdagít, tehát gazdag talajról, másfelől pedig napfényigényes növény lévén, nagyon kell kapaszkodnia a vendéglátó fa ágára, galyára, hogy tenyészítő végével a lombátorból a napra kiérjen s hogy ott a napfényben virithasson s tobozokat teremhessen. Minden ereje tehát az érvényesüléshez kell s így nem ér reá, hogy a tobozok meglombosodjanak! Másként van az azonban a gazdasági komlóskertben, ahol minden komlótnak külön karója, állása van, mindenfelől kapja a napfényt, ezért nem kell kapaszkodnia s ha már most bőséges az időjárás s

187. ábra. A komlótoboz lombosodás egy példája. (1. rendes toboz, 2. kezdet, 3. fejlődő lomb, 4. kifejtett lombos toboz, 5. ennek lefosztott tengelye, 6. óriás lombosodás.)

művelés, beáll a lombosodás. Baumgartner említi már hivatkozott irataiban, hogy ezen teratológiai jelenségnek egyik oka abban is van, ha a kivirítás után a tobozfejlődés első stádiumában *jégverés* érte a primitívus toboztengelyt, úgy a sérülések helyén a toboz tengelyén murva vagy pikkelylevélke helyett egyszerű kis lomblevélke fog fejlődni. Egészen friss a tapasztalatom: 1907

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezúti újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-restagyár.

év pünkösöd másodnapján a kolozsvári komlóskertet jégverés érte, az első hatás az volt, hogy bizony sok zsenge toboz letörött. Bizonyos fajtákon találtam is lombos tobozokat, de mind a szár végén, pedig a jég érte a szár, illetve a fűrt egyéb helyein is fejlődött, ugyan egykoru tobozkat is, de ezek, ha le nem hullottak, szabályosan fejlődtek utóbb.

Végezetül talán a komlófajták szempontjából kell érintenem ezen jelenséget. Jelzett akadémiai komlóskertben 12-féle fajta van. Itt az az első tapasztalatom az volt, hogy általában a korai fajtáknak inkább van hajlandóságuk tobozombosodásra. Az itt bemutatott (IV. számú táblára ragasztott) mozsgói, auschai és illyefalvi, spalti fajták az idén is július hó végén már megszedettek, a kései fajták egy hónappal később. A tábla alsó során rendes tobozterméseket helyeztem el, tengelyükkel együtt s felettük a lombos tobozok alatt abnormis toboztengelyek vannak leragasztva. Nem ismétlem itt a már fennebb közölt leírást, csak azt szögezem le, hogy a táblán és a kertben is az illyefalvi komló mutatta a legtöbb lombosodást, különben pedig hazánk egyik legjobban s régebben sikerült honosítása, a bajor spalti féleségből. A mozsgói fajta Stájerből származott, hazánk egyik legkorábbi fajtája, már július végén szedik, de azért adott viszonyok között a toboz mégis nyer időt a tulbuja fejlődésre. De elűtő a lelevelezett toboztengelyek képe is. Egyetlenek a könyöklések, vastag a tengelyszár, telve szörképletekkel, azonkívül a másodlagos száraeszkákon mindenütt sárga csomócskák látszanak, ezek megnövekedett termők dugványai, mint a bő táplálék-áramlás okozatai. Körömpróbán puhák, szétmállók, míg a megtermékenyített termőkből fejlődött magvak kemérmagszerűen gömbölyűek, kemények, sulyosak. Különbözik ezek a korai komlófajták olyan korán virítanak már, amikor a vad (him) komló csak álmodik a virágzásról. Kolozsvárt július végén, augusztus elején porzott a himkomló, de ugyanekkor virítottak kertünkben a késői komlófajták is, ezek tobozaiban már bőven akad kemény megtermékenyített mag. Ezért a vadkomló ellen pl. Nagyküküllő vármegyében megyei szabályrendelet intézkedik (hogy kiirtandó minden tavaszszal), de a természet gondoskodik az ő gyermekeiről, mert a pollen-ek az erdőszélekről a szelek szárnyán mégis megtalálják a maguk rendeltetési helyeiket.

Csérer Lajos.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Csépléssel egyidejűleg végzett szecsckázás.

A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett minden jól számító gazda odatörekszik, hogy minden munkát lehetőleg minél olcsóbban és amellyel gyorsan és jól végeztesse.

Nemcsak azért kell, hogy ez irányt kövesse minden gazda, hogy a kézierő drágult, de azért is, hogy a mostoha időjárások következtében kiszámíthatatlan veszteségeknek van a gazda kitéve. Azt hiszem, hogy nem végzek

felesleges munkát, ha a csépléssel egyidejűleg végzett szecsckázást röviden ismertetem.

Teleki Arvéd gróf drassói uradalomban a múlt évben ez ki lett próbálva és igen sikerült. Eltekintve attól, hogy a szecsckavágó egyidőben való használata a cséplésnél hat munkást megkímél, de vegyük azt, hogy télen át kell szecsckázatunk. Kisebb gazdaságokban lóval végzik ezt, de az is drága, mert már külön erőt követel, ha gőzerővel végeztetjük, ott tüzelőanyag és újból nagyobb kézierő kell s három napon át sem végzünk annyi munkát, mint nyáron a hosszú napokon. A fentnevezett uradalomban a tulajdonos által feltalált és házilag készített fuvókészülékkel van a szecsckavágó ellátva, mely fuvókészülék bármely gépész képes elkészíteni és pedig úgy, hogy a szecsckavágó-gép kései fölé pléhből egy burkolat lesz alkalmazva, a lendkerék karjaira, ahol a kések is meg vannak erősítve, ugyancsak pléhből szárnyak, illetve vitórlák lesznek készíthetők, a dobhoz, illetve a burkolathoz, ahol a szecscka kijön, 20—25 cm. átmérőjű csövet alkalmazunk, mely csövön 10—15 méter távolságra, de még távolabbra is el lehet fúvatni a szecsckát. Ha a szecsckát kazalba rakjuk, akkor egy méteres falat rakunk szalmából, úgy mint azt polyvakazaloknál szokás és így 3—3¹/₂ öl magas kazalokat lehet rakatni minden nehézség nélkül. A szecsckavágó-gép a szalmazók alá jön, ott egy ember vagy egy asszony az etetőnek segíti a szalmát gépbe adni, polyva, töreklék együtt. A nevezett uradalomban 8 lóerejű gép van, a szecsckavágó és nagyobb méretű gőzgéphez alkalmazandó szecsckavágó, úgy, hogy a cséplések által egy csőppel sincs késleltetve, mert a szecsckavágógép a szalmát győzi felapritani, fő az, hogy napjában reggeli idő alatt, ebéd és uzsonna alatt a szecsckavágókésék élesekkel legyenek kicserélve, mikor ugyanis szünetel a cséplés. Mily nagy előny ez a téli takarmányozásnál, mikor elegendő aprított szalmánk van készen, de nemcsak az, amit feleltünk, hanem az is, amit almázásra használunk. Ennek is több előnye van mint a szalmaszálomnak és pedig első sorban nagyobb mennyiségű trágyalevet szí fel, a trágyatelepen könnyebben elterithető, gyorsabban és egyenletesebben korhad, a szántóföldön könnyebben és egyenletesebben elterithető, különösen az új rendszerű trágyaszóró szekerekkel, amilyenek az említett uradalomban is alkalmazva vannak.

De legfőképp az alászántásnál. Mert hiszen nem azért lesz a trágya kihordva a földre, hogy az a föld színén legyen, de a föld alá kerüljön, és ezáltal el lesz az a ősi szokás is kerülve, hogy nem kell napszamosokkal ekék után a trágyát barázdákba huzni, másrészt meg mindenütt egyenlően a földdel elkeveredik a trágya, ami a legfőbb. Bizony elég gazdaságot láttam magam is, hogy a trágyázott területen a nagy mennyiségű szalmás trágyát, mely hint maradt, vagy összeszedték, ha megtették volna, még e'ég helyes, de legfőképp a gyufa segítségét vették igénybe, ami pedig nem fér össze egy modern és rendezett gazdasággal.

Hogy a költséges szalmakazalozást elkerüljük, már több helyen szalmaszajtolókat használnak, hiszen ez sem rossz, de mégis költségesebb

mint a szecsckázás, mert először is egy szalma-prés jóval drágább mint egy legnagyobb méretű szecsckavágógép, másodsor pedig szecsckára lévén szükség, a bálákat szét kell bontani, széjelrázni és úgy szecsckázni, tehát újabb fölösleges kiadás. De még más hátránya is van a szalma-préselésnek, vagy zsineg, vagy drót kell hozzá, megint csak kiadás. Szecsckázás esetén, ha zsineggel van is kötve, elkerülhetetlen, hogy a szecscka közé ne menjen, valamint a drót is, mely utóbbi rontja a gépet is és mindkettő az állatoknál emésztési zavarokat idéz elő, esetleg elhullást is, ami újból csak veszteg. Mindez a szecsckázásnál elkerülhető.

Még akkor is célszerűbb a csépléssel egyidejűleg végzendő szecsckázás, ha az többbe kerülne is mint a préselés, ami pedig a végzett kísérlet után ki van zárva. Igen melegen merem minden egyes gazdának ezen munkát ajánlani s kívánságra bővebb felvilágosítással a nevezett földhírtokos azt hiszem, hogy szívesen szolgálna.

Szabó Géza.

LÓTENYÉSZTÉS.

Okszerű és jövedelmező lótenyésztés.

Nemcsak laikusok, de szakemberek s'ájából is gyakran hallottam kijelentéseket, hogy a lótenyésztést csupán költséges, nemes passzióknak hajlandók tekinteni, mely hasznosság dolgában más állattenyésztési ággal nem aequivalens. Az illetők szerint lovat tenyészteni kétségtelül szép foglalkozás, melyhez „kissé” érteni is kell, de hát nem a komoly számító gazdának való. Ha a katonának, gazdának, sportembernek stb. szüksége van a lóra, tenyésztesse azt az állam, meg a nagy urak; azoknak van erre való felesleges pénzük és idejük. „Minden parádés istállóból kidobnám azokat a haszontalan jószágokat s jóravaló simmenthali teheneket tennék helyükre”; így hallottam a lótenyésztésről egy elismert jó gazdát nyilatkozni, ami legjobban bizonyítja, mennyire közfelfogásba ment már a tévhit, hogy a lótenyésztésre okvetlen rá kell fizetni. Hát nem szenved kétséget, hogy pénz, passzió és szakértelem kell a lótenyésztéshez, de e három faktor nélkül sertést vagy csirkét is épp oly kevésbé tenyészthetünk haszonnal. Hogy a ló mint legnemesebb állat fokozottabb intelligenciát s gondozást követel tenyésztőjétől, az természetes, de hogy tenyészése okvetlen deficitál járjon, ezt kétségbe vonom. Tagadhatatlan, hogy lótenyésztőink nagy része deficitál dolgozik, de ennek oka a tenyésztők szakértelemhiányában vagy abban rejlik, hogy nem tudják a tenyésztés üzleti részét megoldani.

Hogy a tenyésztés haszonnal járjon, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy jót tenyészítsünk és pedig akár saját használatunkra, akár eladásra tenyészítsünk. Utóbbi esetben csak akkor lesz biztos vevőkörünk, ha a vásárló közönség tenyésztésünk jószágáról meg van győződve, ez lesz tehát a jövedelmezőség legbiztosabb alapja.

Lótenyésztésre mindenekelőtt alkalmas helyet kell keresnünk. Lényeges kellék a jó legelő, mert ez minden növendékállatnak a természet-szerű fejlődéséhez elkerülhetetlenül szükséges

Őszi bükkönyt, őszi borsót, biborherét, muharmagot, mustármagot

minden mennyiségben állomáson átvéve és kifizetve legmagasabb áron vásárol

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udv. magkereskedése,
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. ■ Ajánlatok
■ kéretnek.

és pedig nemcsak a táplálkozás szempontjából, de főleg azért, mert a legelés szabadban történő mozgással jár. A csikónál, mely gazdáját izomerejével lesz hivatva szolgálni, e körülmény sokkalta fontosabb, mint bármely más növendékállatnál. A legelő füve ne legyen túlbuja s közte a herfélék ne legyenek túlyomó mennyiségben, a talaja ne legyen nedves, mert a nedves legelő savanyu füve csontporhanyósságot idéz elő az állatoknál. Általában a szárazhoz hajló legelők egészségesebbek, csak ne legyenek tul-szegények, kopárok, hanem az állatok számával arányban eléggé bőségesek s tágasak.

Hogy valaki a tenyésztés megkezdéséhez szükséges apamént s anyakanczákat oly módon válassza ki, hogy azok után a kitűzött czélnak megfelelő utódokat nyerjen, ahhoz a lóismerő s lóértő ember speciális érzéke szükséges.

Hogy melyik fontosabb, az apa- vagy anyá-állat megválasztása-e, erre a kérdésre úgy felelhetünk, hogy az egyes individuumokra mindkettő egyaránt, az egész tenyésztésre azonban apamén megválasztása fontosabb. Utóbbi után évente egy egész generációt, a kancza után pedig egy csikót nevelünk rendes körülmények közt. Az apaállat tehát a tenyésztésre nagyobb befolyással van. Éppen ezért sem fáradságot, sem anyagi áldozatot nem szabad az apamén megválasztásánál kímélnünk. Ezzel azonban koránt-sincsen mondván, hogy a kanczák megválasztásánál felületesek legyünk, ellenkezőleg, ezeket is gondosan kell megválogatnunk, de nem kell oly értékes lovaknak lenniök, mint az apaállatnak, mivel így a tenyésztést igen megrágitanók. Elengedhetlen feltétel azonban, hogy az anyakanczák is teljesen korrektil nőit, egészséges csontozatu s öröklékény hibáktól ment állatok legyenek. Ilyenekhez hozzájutni nem is oly igen nehéz; egyrészt esetleg saját gazdaságunkból telik ki, a többit alkalmi vásárlások útján szerezzük be, melyek gyakran kínálkoznak, ha a tenyésztő jártában-keltében minden lovat szemügyre vesz s egy alkalmat sem szalaszt el, hogy ily esetleges vétellel tenyésztését előbbrevigye.

Hiba volna tenyésztésre kevésbé alkalmas kanczákat csak azért belevonni a tenyésztésbe, hogy így gazdaságunk másképp hasznavehetetlen lovaiból még némi hasznót huzzunk. E helytelenül alkalmazott takarékoság tenyész-tünk minőségében erősen megbosszulná magát.

Az apa- és anyáállat megválasztásánál a tenyészczél legyen az irányadó. A tenyésztőnek tehát elsősorban magával kell tisztába jönnie, hogy saját szükségletére s vevőkörére való tekintettel milyen lovat akar tenyészteni. Aszerint, amint gazdasági, katonai vagy sportczélra, hátast, teherhordót vagy kocsilovat stb. akar, más és más követelményeket fog fajta- és küllemtani tekintetben a tenyészállattal szemben támasztani. Igen sok tenyésztőről el lehet mondani, hogy tenyészczéljának határozott irányá nincsen s az illető maga sincs szándékával tisztában. Persze czéltudatos tenyésztről itt szó sem lehet s az eredmény egy csomó időtlen külsejű ló, melylyel a rossz lovak száma szaporodik.

Az is fontos kérdés, magunknak vagy másnak tenyészünk-e? Ha másnak, vagyis eladásra tenyészünk, ügyelnünk kell esetleges szépség-hibákra is s azokat — mivel állataink árát

tetemesen lerontják — lehetőleg kerülnünk. Ha azonban saját használatunkra tenyészünk, ilyen hibáktól, melyek a ló hasznavehetőségét nem befolyásolják, inkább eltekinthetünk.

Ha a tenyészczélhoz alkalmazkodva a fajtát, illetve tájfajtát s ezen belül a megfelelő individuumokat kiválasztottuk, ezeknek egymással való párosítását — esetről-esetre — még mindig meg kell gondolnunk. A tenyésztő szakértelme, gyakorlati érzéke itten nyilatkozik meg leginkább. Lehet két tenyészállat küllön-küllön kitűnő, ugyszólván tökéletes, egymással való párosításuk mégsem lesz okvetlenül előnyös, ha egymáshoz nem illenek. E tekintetben a tenyészállatok individuális tulajdonságai mérvadók, melyeket oly módon összeegyeztetni, hogy az eredmény jó legyen, a tenyésztő legnagyobb művésze.

A tenyész kiválasztás kérdését megoldottak tekintve, a vemhes kanczák helyes kezelésére fordítsuk figyelmünket. Ott, ahol a tenyésztés nem kizárólag e czélra rendelt, de használati lovak után történik, a munkának, melybe a vemhes kanczákat fogjuk, a lellés közeledtével fokozatosan könnyebb és könnyebbnek kell lennie. Az anyát állani hagyni azonban — a legutolsó 2—3 naptól eltekintve — nem tanácsos, mert e tulkimelés könnyen petyhüdt utód vagy szülési zavarokat okozhat, míg a tul-eröltetés elvetélt. Előbbi ritkább, utóbbi hibát parasztgazda tenyésztőknél gyakran látjuk. A dolog természeté önként megmutatja, hogy vemhes kancza nyereg alatt meddig használható.

A higienikus csikónevelés részleteire nem akarok kitérni, csak azt említem, hogy a csikóneveléssel járó rizikó nagyobb, mint bármely más állatnál. Ez a körülmény abban leli magyarázatát, hogy a ló értéke nemcsak a használhatóságát valóban korlátozó, de az ugynevezett szépséghibáknál is tetemesen vesztit. Ez utóbbiak okozta veszteség gazdasági lovaknál kisebb, luxuslovaknál azonban igen nagy s 50—60%-át is kiteszi az eredeti értéknek, esetleg többet is, aszerint, hogy mennyire látható. Aki tehát luxuslovakat tenyész, annak a szépséghibák kerülésére kell törekednie s lovait különösen sérülésektől gondosan óvnia. Ezért a szopós csikónak anyja mellett, elkülönített tágas helyen való tartását, az elválasztottaknál a rugóság, továbbá nagyobbaknak a fejletlenebbektől való elkülönítését igen jó óvintézkedésnek tartom. Hogy sérülések ennek betartása mellett is elő fognak fordulni, az természetes, de számuk tetemesen redukálódik.

A jó csikónevelés egy másik igen fontos tényezője a kellő takarmányozás. Hogy a jó legelő mért elkerülhetlen, azt említettem. Itt azonban rá akarok mutatni — anélkül, hogy a takarmányozás részleteibe belemennék — egy körülményre, mely nemcsak csikónevelésünk, de egész állattartásunk sarkalatos hibája: a csikók nem kapják meg a fejlődésükhöz okvetlenül szükségeset. Számtalanszor láttam kitűnő küllemű, nemesen származó lovat, mely a használatnál nem felelt meg a külseje alapján hozzá méltán fűzött várakozásnak. Vére az első 8—10 kilométeren pompás tempóban vitte, aztán egyszerre elhagyta ereje, patakban folyt róla az izzadság, kiállott. Hogy miért? Erre tenyésztője tudna legbiztosabban megfelelni,

mivel az tudja legjobban, hogy mennyi zabot — nem adott neki akkor, amikor az állat fejlődéséhez ez okvetlenül szükséges volt. Nem, tenyésztő urak! Egyedül szénán és szalmán aczélos kitarító lovat nem nevelünk. Nagyon igaz a közmondás, hogy „zab a csikó anyja, kancza csak elli azt” s aki tenyésztő névre tart igényt, elsősorban ne sajnálja állataitól az abrakot.

Áttérek ezek után a tenyésztés jövedelmezőségének megbeszélésére.

Mint mindenütt, hol tiszta jövedelmet akarunk elérni, úgy itten is a kiadások lehető leszállítására s a bruttó jövedelem emelésére kell törekednünk. Az lesz tehát megvilágítandó, hogy hol szabad a tenyésztőnek a tenyésztés szintjének rontása nélkül takarékoskodni s mely akadályok állanak az értékesítésnél a tenyészlő utjába?

Aki hazánk tenyészeteinek legtöbbjébe bepillantást nyert, annak gyakran volt alkalma fényes berendezésű istállóknak megiehetős gyenge állományt látni. En ennek okát főleg abban látom, hogy az illetők ottan takarékoskodtak, hol nem szabad: a tenyészanyagbeszerzésnél s az állatok etetésénél s ottan pazaroltak, ahol az indokolatlan volt: az istállók stb. berendezése s felszerelése s a személyzetnél.

Nem mondom, hogy a modern komforttal berendezett istállók nem tetszetősek vagy nem higienikusak, bár ilyen helyen is láttam tudatlanságból a lovak egészsége ellen vétetni. Azt azonban állítom, hogy a szép berendezés még nem garanciája a tenyésztés szoliditásának. Adjuk meg az állatoknak azt, amit egészségük, fejlődésük megkíván, de ne festessünk az istálló falaira angol sportképeket, mert ez a lovak egészségére teljesen közömbös. Maradjon meg a luxus — bár ott sem szükséges — a versenystállók-
nak, de a tenyésztő ne ölje ilyenbe bele pénzét, vagy ne csodálkozzék, ha tenyésztesére ráfizet s a komoly számító gazda a lótenyészést hasznos állattenyésztési ágának nem tekinti s nem veszi komolyan. Az igazi lóismerő különben is a legpazarabb istállóban is meg fogja látni a gebét s hatást az ilyen csak laikusra gyakorol. Ez utóbbinak járatlanságára építeni s a drága berendezést a lovak indokolatlanul felszórólt áraiban keresni rekompensációt: nem reális spekuláció.

Föltételezve a kellő szakértelmet a tenyész-
tésben s helyesen alkalmazott takarékoságot a kiadásoknál, még az állatok ügyes értékesítésének feladata vár a tenyésztőre. A magyar termelő illetve tenyésztő elhetetlensége, mely minden téren, hol egy kis üzleti szellem szükséges, megnyilatkozik, itt is hangos szóval közvetítőért kiált s alig akad tenyésztő, ki állatait közvetlenül értékesítené. A vevő, kinek lóra szüksége van, szintén a közvetítőhöz illetve vállalkozóhoz fordul s mindkettő, a vevő is s a tenyésztő is károsodik. Tán nincsen üzlet, melynél a kényelmet oly drágán fizetnék meg, mint a lóüzletnél, hiszen nem ritka eset, hogy egy lovat, melyet a tenyésztőtől 600 forintért vettek, 1200—1400 forinttal kell a vevőnek megfizetnie.

Hátrányos a tenyésztőkre — és pedig igen nagy mértékben — a csikóknak a hadsereg

Uj ter més ü

BIBORHEREMAGOT
CSOMÓS EBIRT
BALTACZIMMAGOT
NYÁRI REPCZÉT
FEHÉR HERÉT
ŐSZI ÁRPAT
" **BÜKKONYT**
" **BORSOT**

::
::
::
::
::
::
::

VESZ

a legmagasabb

napi áron

Haldek

magnagykereskedése

József főherceg 6 cs. és kir.
fensége udvari szállítója,

Budapest, V., Bálvány-utca 6.

által gyakorolt beszerzési módja. Ismeretes, hogy a hadsereg tetemes lószükségletének beszerzése vállalkozókra van bízva, akiknek a tenyésztő — lovaitól másképp megszabadulni alig tudván — a tenyésztéssel járó — igazságosan öt megillető — nyereséget átengedni ugyszólván kénytelen.

Ami az egyes fajták tenyésztésének jövedelmezőségét illeti, e tekintetben a kereslet határoz s bármelyik fajta, amelyik kelendő, egyúttal jövedelmező is. Természetes azonban, hogy a kényesebb fajták tenyésztése több anyagi befektetést és szakértelmet kíván. A metamorfózis, melyen mezőgazdaságunk keresztül megyen, újabb a nehezebb nyugati fajták felkarolására vezet, miért is ezek tenyésztését egyrészt a tenyésztő jövedelmi szempontjából, másrészt egész mezőgazdaságunkra előnyösnek tartom.

Az elmondottakat mérlegelve tenyésztésünk meglevő bajainak okát a szakértelem s üzleti vállalkozás szellemének hiányában keresem. Ez utóbbin mulik különösen, hogy bel- és külföldi lókereskedelmünk teljesen hivatlan s megbizhatlan kezében van, nagy kárára nemcsak tenyésztőink s vevőinknek, de a magyar lóexportnak is. Vegye ki az élelmes tenyésztő lovai értékesítését a vállalkozók kapzsi kezeiből, mozduljon meg a saját érdekében s bizonyítsa be, hogy olyan vállalkozó mint azok, akiknek a hadsereg szállítás most kezében van, ő is tud lenni s hogy még jobban, megbízhatóbban szolgálja a hadsereg érdekeit. Aldozzon külföldi és itthoni reklámzóokra pénzt, ne sajnálja a fáradságot itthon s odakünn összeköttetést s biztos piacot keresni! Ha ezt megteszi, nemcsak hogy nem fog lótenyésztésére ráfizetni, de tekintélyes haszon mellett még az az elismerés is megilleti, hogy a magyar lóexport emeléséhez hozzájárult. (Lásd lapunk 58. számában is. Szerk.)

Hazánk viszonyai lótenyésztésre szinte pre-disztinálnak. Ösödöktől tenyésztünk lovat s lótenyésztésünk fontosságát Széchenyi nagy nemzetgazdánk számtalanszor hangsúlyozza. Állami tenyésztésünk szakemberek kezében van s egy feladatát értő katonai testület vezetése mellett kitűnő s könnyen hozzáférhető tenyészanyagot produkál. Lovaink hire s kereslete nagy. A mezőgazdaság modernebb alapokra fektetése a lónak mind nagyobb használatára vezet. Ily körülmények közt a czélratos lótenyésztőnek okvetlenül boldogulni kell.

Bornemissza Gábor.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Lóhere őszi vetése. 429. kérdés. Gazdaságunk egy része nehezen száradó szívós agyagtalaj. Itt nem részletezhető okoknál fogva lóherevetésünk nagy részét buzába kell vetnünk (megjegyzendő, hogy a lóhere elég jól diszlik és legfontosabb takarmánynövényünket képezi). Tapasztalati tény, hogy itt csak a korán tavasszal vetett lóhere sikerül, már most korán géppel nem lehet rá menni a földre, mert puha, vizes, ha kora tavasszal akarunk vetni, kénytelenek vagyunk kézzel elvetni, ami amellé, hogy tökéletlen vetés, a mag nem lesz kellőképp betakarva stb., még nagy magparálás is, ha pedig minden áron géppel akarunk vetni,

az oly későre marad, amikor a buza már jól felnőtt és az ily vetés is hiányosan kel és rendszeren ritka marad. Mindezek folytán szeretném lóherevetésünk egy részét már ősszel végeztetni, miért is azon kéréssel fordulok azon gazdátársaimhoz, kiknek e tekintetben vannak alapos tapasztalataik, sziveskedjenek e lapok hasábjain ide vonatkozó tapasztalataikat közölni, nevezetesen: ajánlják-e? mikor és mennyi vetendő? Jobb-e megfelelő csiraképeségű mult évi magot vetni, vagy a most ősszel csépelt friss, nyers magot?

K.
Felelet a 429. sz. kérdésre. Több éven át foglalkoztam a lóhere őszi vetésével s állíthatom, hogy az eredmény nagyon bizonytalan. Pedig kísérleteimet homokos talajon végeztem, tehát viszonylag kedvező talajviszonyok között s így említett szívós agyagtalajon a rizikó még nagyobb. A kérdésben említettik, hogy a lóhere egyike legfontosabb takarmánynövényeinknek. Igazán nem értem, hogy miért kell akkor tavasszal őszi buza közé vetni, ha ez — ottan tapasztalatilag — nem felel meg. Ha olyan fontos takarmánynövényük, akkor mégis csak kedvezni kellene neki s tavaszi védőnövénnyel a jól előkészített földbe vetni; utóbbi körülmény épp a kötött, szívós agyagtalajon nagy jelentőségű.

A lóherét ősszel tulajdonképpen csak védőnövénnyel (egymagában) kellene elvetni, mert legkésőbb szeptember első napjaiban a földben kell lennie, amikor a buza elvetésére még tulkorai az idő. Vethető ugyan szükség esetén rozsszal is, de akkor utóbbi tavasszal zölden kell lekaszálatni. Részemről ujjólag csak azt a tanácsot adhatom, ha a lóhere természetére oly nagy súlyt fektetnek, akkor kellő diszlelésnek feltételeit meg kell adni, nem pedig a bizonytalan őszi vetéssel kísérletezni. Ily alapon a termés biztossága végérvényesen megoldva nem lesz.

K. K.
Lefejő tehének takarmányozása. 430. kérdés. Terve vettem 100 drb tehent, átlagos 450 kg. súlyyal, friss fejéseket a téli hónapokra lefejésre és félhizalásra beállítani. Szénám nincs, rendelkezésemre áll őszi és tavaszi szalma, kukoricaszár, ipari szeszgyári moslék, olajpogácsa, malombükköny, korpá. Ezen anyagból melyek és mily adagolásban volnának legalkalmasabbak czélomra (a tejelésre és félhizalásra)?

B. S.
Felelet a 430. sz. kérdésre. Ha a 450 kg. súlyú tehent fejni s egyúttal hizlalni is akarjuk, akkor mintegy 13 1/2 kg. szárazanyagot s 5 1/2—6 1/2 kg. keményítőértéket etetünk vele. Ez pl. a következő adagolással érhető el: 8 kg. szalma s tengeriszár, 1 1/2 kg. szárított tengerimoslék, 1 1/2 kg. olajpogácsa, 2 kg. malombükköny s 2 kg. korpá. Ily gazdagon azonban csak 3—4 hónappal levágás előtt tanácsos a tehent táplálni, míg ellenben addig 8 kg. szalma s tengeriszár, 1 kg. szár. moslék, 1 kg. olajpogácsa, 1 kg. malombükköny s 1 1/2 kg. korpá elegendő neki. A hizlalási időszakban továbbá czélszerű volna az 1 1/2 kg. mosléket s 1 1/2 kg. olajpogácsát 2 1/2—3 kg. tengeridarával helyettesíteni, mely valószínűen nem drágább s ha új is, jobban hizlal, mint előbbiek.

Cselkó István.
Növények leveleinek vízfelvétele. 431. kérdés. A növények képesek-e leveleik útján is

víz felvenni s ez esetben hogyan történik az és hogyan változtatják azt szervükké? D. L.

Felelet a 431. sz. kérdésre. A növények vízfelvévő szerve nagy általánosságban a gyökéret. Kulturnövényeink valamennyien főleg a gyökéretükkel látják el magukat a szükséges vízmennyiséggel. Azonban a földfeletti részek és pedig nemcsak a levelek, hanem a szár, ágak stb. is képesek vizet felvenni, ez a vízfelvétel azonban a mi klimatikus viszonyaink közt jelentéktelen. Tropicus, nedves légköri vidékeken másként áll e dolog. Ott vannak olyan növények, amelyek vízszükségletük jelentékeny részét leveleikkel, avagy légygökereikkel veszik fel. E kérdés részletes tárgyalása nem e helyre való, e jelenségek élettanának megértésére ajánljuk kérdéstartó figyelmébe Jost dr. „Pflanzenphysiologie“ című igen érdekes munkáját, amely Fischer kiadásában Jenában jelent meg ez év folyamán. Röviden még csak annyit, hogy a levelek által felvett víz is, épp úgy, mint a gyökerek révén felvett víz, részben ismét elpárologtatik, részben pedig az asszimilációhoz használtatik fel olyformán, hogy a szénasavból a klorofillszemesek által előállított szénhidrátokat képez.

H. D.
Buza lóhere után. 432. kérdés. Van-e jó eredményel a buzára, ha a vörös lóhereföldeteket egyszer jól megszántom előhántóval és úgy bevetem?

B. I.
Felelet a 432. sz. kérdésre. Ha másképp nem lehetséges s a buzát a lóhere után egy szántásba kell vetni, akkor feltétlenül előhántóval felszerelt ekével kell ezen egy szántást végeztetni, hogy a lóhere szártövei tökéletesen beföldeltessenek s ujjólag kihajtásuknak lehetőleg eleje vétessek. Az ideai szárazságra való tekintettel azonban a föld nagyon üregessé válik a lóhere leszántása után s leülepedése nagyon lassu lesz. Ez bajt okozhat, hónélküli, száraz fagyos téli időjárás esetén annyiban, hogy a fagyok mély lehatolását elősegíti, ami a buza kifagyására vezethet. Ezt elkerülhetjük, ha a leszántott lóhereföldet nehéz hengerekkel erősen meghengereztetjük, a szükséges morzsálékos struktúra a vetés előtti fogasolással mindig helyreállítható. Ha gyűrűs hengere van, akkor ezzel hengereztesse meg a földet, amelyet szükség esetén még a buza elvetése után is bátran lehet használni, mert a gyűrűs hengerek apróan barázdált felületet nyer a talaj.

K. K.
Ásványi- és Mac Cormick-féle tengeriszár-tépdőp. 433. kérdés. Gazdaságomban évente 50 hold tengerit vetek. A tengeriszárát tépni és mint bevermelt takarmányt óhajtom értékesíteni. A „Nicholson“-gépgyár az Ásványi-féle szab. tengeriszár-tépdőpét 1760 koronáért, Mc. Cormick az „Ohio“ szártépdőt, mely óránként 15—18 mm. szárat képes földolgozni, 750 koronáért, tehát nem is fele áron hozza forgalomba. Mind a két gépet működésben láttam és szerintem megfelelő munkát végez. Kérdés, melyik gép a kettő közül ajánlítható inkább? Arányban áll-e az Ásványi-gép jóval nagyobb ára a nagyobb munkaképességgel, az erősebb, tartósabb szerkezettel és a munka tökéletességével?

Sz. I. E.
Felelet a 433. sz. kérdésre. Kérdéstartó könnyen számíthat tehet, melyik szártépdőt szerezzé be gazdaságába. Az „Ásványi“-féle szártépdő egy

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tisztá bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolásat nem igénylő tetőfedőanyag. „Bitumina“-val fedett tető be-
meszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindeletetők átfedésére is kiválóan
alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa

Telefon-szám: 90—21. Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda; IX., Ullői-ut 25. Sürgönyozim: Karbolkol Bpest.

Budapest.

munkaórában könnyen letép 23–25 mm. tengerrisziárt, míg ugyanakkor a nagyobb méretű „Ohio” szárítépő 15–18 mm.-t képes felaprózni. Feltéve, hogy kérdéstevő 50 holdján holdanként 20 mm. tengerriszár terem, ez megfelel 1000 mm. szártermésnek. E termést az Ásványi-féle géppel 23 mm. óra teljesítésnél 44 munkaórában, a 15 mm. órateljesítményű „Ohio”-val 67 munkaórában dolgozhatja fel. Miután itt csak 23 munkaóra, tehát — az őszi napokat 8 órával véve fel — csak három nap különbségről van szó, az „Ohio” 750 koronás beszerzési ára az Ásványi 1760 koronás beszerzési ára mellett az „Ohio” javára dönti a mérleget. Igaz, hogy az „Ohio” nem tép oly egyenletesen és szépen, mint az „Ásványi”, de az ily kis terület termését, ha az „Ohio”-t lassabban etetik is, azt hiszem, olcsóbban aprítja fel, mint az „Ásványi”. Mihelyt nagyobb mennyiségű tengerriszár feltépeséről van szó, ott bármelyik amerikai shredder egy munkaminőség, de különösen munkamennyiség tekintetében messze elmarad az „Ásványi” mögött. *i. S. P.*

Komló lomb mint takarmány. 434. kérdés. Van-e a komló lomb és indának takarmányértéke, felhasználható volna-e és mily módon téli takarmány szurragátumul? Van-e magyar vagy német irodalomban oly szakmunka, mely a vágóhídi hulladéknak vér- és huslisztül való feldolgozását tárgyalja. Kiván-e költséges berendezést az ily feldolgozás, illetve van-e hazánkban valahol ily gyári berendezés, ahol az tanulmányozható volna? *H. M.*

Fellet a 434. sz. kérdésre. Tápértékben teljesen megegyezik a lombos komlóval az igen jó zöldtakarmánnyal és szénával. Kellner szerint a zöld komló 187, a szénává szárított komló 31·1% keményítőértéket tartalmaz s fehérjetartalma versenyzik a pillangós virágú növények fehérjetartalmával. Ezért a külföldi komlóvidékeken sehol sem hagyják a lombos indát kárba veszni, hanem tobozaratás után zöldtakarmánnyak használatát vagy szénává szárítják, bár utóbbinak az a hátránya, hogy a szárított indáról inkább csak a leveleket szedik le az állatok, mert a kemény indát nem tudják megrágni. Ha tehát a télre akarjuk a lombos komlóindát eltenni s ha az indák takarmányértékéről nem akarunk lemondani, akkor a zombolyázás ajánlatos, mely erjedési veszteséggel s némi romlással jár ugyan, de azt kipótólják az indák és az, hogy a zombolyázott takarmány szárazanyagtartalmának nagyobb a keményítőértéke mint a mekkora a szárított komló szárazanyagának a keményítőértéke. Külföldön tudvalevőleg nem gyakorolják a zombolyázást, hanem préselt kazalban erjesztik a takarmányt, ami azonban végeredményében ugyanaz, mint a zombolyázás; a préselt kazalban erjesztett komlót pedig kütűnő takarmánnyak ismerik s lóval, marhával, sertéssel s luddal etetik. Ha kevesebb lenne a zöld komló, semhogy kazalban lehetne vele rakni, akkor akárminő más zöldtakarmánnyal pótolhatjuk a hiányt, mert a komlót más zöldtakarmánnyal rétegezve is zombolyázhatjuk.

Olyan magyar vagy német könyvet, mely a vágóhídi hulladékoknak takarmánnyá való feldolgozását tárgyalná, nem tudunk. Nálunk a fővárosi köztisztviselők vérlisztet készítenek. Hasonló gyárak működnek Bécsben, Berlinben stb. A berlini vérlisztgyárak továbbá roborint és peptontakarmányt is készítenek. Mi ezek valamelyikének megtekintését ajánljuk.

Cselkó István.

Dinnye- és őszibarack-kiállítás Budapesten.

Daranyi Ignác földmivelésügyi miniszterünk gondosságának köszönhetően, hogy hazai dinnye-termesztésünk jelenlegi állapotába a f. évi aug. 18-án megnyitott országos dinnye- és őszibarack-kiállítás útján már másodszer nyílt alkalmunk bepillantani. Az első emelett kiállítás tavaly folyt le igen szép eredménnyel ugyancsak a budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézetben, amikor a zsűri részéről amaz óhaját jutott kifejezésre, hogy a kiállítás az idén megismételtesse és ily módon a tavaly gyűjtött értékes adatok kiegészítenek, egyben pedig a remélt fejlődés is ellenőrizhető legyen.

A kiállítás célja: a hazai dinnye-termesztés fejlesztése, ami annál kívánatosabb, mert hírneves dinnye-termesztésünk az utóbbi pár év-tizedben minőség tekintetében sok helyen hanyatlott, minthogy a termesztők részben gondosság hiánya folytán, részben pedig dinnyéik nagyságának növelése folytán dinnyéik elfajzást vagy nem akadályozták meg, vagy azt szándékosan elő is mozdították. Ennek folytán a híres és jeles régi fajták a legtöbb helyen erős fajtakeresedés és elkorcsosulás következtében minőségileg hanyatlottak, ami dinnye-termesztésünknek igen nagy kárát okozza az értékesítésben. Ehhez képest *Daranyi* miniszter munkába vette a tiszta fajták felkutatását és ezeknek elkülönített termesztés útján való magtermesztését az állami telepeken, hogy a termeltet tiszta fajtájú magvaknak a gazdák közt való szétszórásával a fajtatisztaság visszaállítását lehetővé tegye.

Az idei kiállításon e célhoz képest nemcsak a magános termesztők dinnyéi kerültek elbírálás alá, hanem az állami telepek fajdinnyéi is bemutatásra, hogy a zsűri a legjelesebb és legújabb fajták magvainak meggyűjtése tekintetén utmutatást adhasson.

A kiállítást aug. 18-án d. u. 3 órakor nyitotta meg a miniszter képviseletében *Dobokay Lajos* dr. miniszteri tanácsos, aki *Molnár István* miniszteri tanácsossal együtt *Angyal Dezső* kir. tanácsos, igazgató szakkerü kalauzolásával tekintette meg szép közönség jelenlétében a kiállított szép dinnyéket és őszi barackokat, amely utóbbiak szintén bevonattak a kiállításba oly célzattal, hogy gazdaközönségünk a természetre legajánlatosabb fajták tekintetében ugyan-
csak utmutatást kapjon.

A kiállítás igen szép minőség tekintetében. Amennyiségét jóformán az állami intézetek teszik ki, magánosok aránylag kis számmal jelentek meg. Nem akarjuk ezt részvéltenségnek tudni be, inkább tartózkodásnak a tiszta fajdinnyék versenyében, mintha éreznék természetünk, hogy fajtáik a versenyre nem igen alkalmasak, mert többnyire elkorcsosultak. De nagy hatása lehetett a kiállítást megelőző állandó és általános esős és hideg időjárásnak is, ami a dinnye fejlődésének sehogyan se kedvezett.

Örömmel lehet azonban megállapítani, hogy a régi kipróbált jó fajták mellett egy pár igen jeles új fajta is bemutatásra került; ilyenek pl. a *Keglevich Miklós* gróf egreskátai telepéről bemutatott *Daranyi-ananász* és *Togo* kütűnő új fajták.

A zsűri a nagyszámu dinnyék megbírálásával két napon át foglalkozott *Plösz Sándor* v. l. t. t. elnöklése és *Schulberszky Károly* dr. tanár jegyzősége mellett. A versenyben résztvevő magánkiállítók részére a következő díjazás állapított meg:

I. Dinnyékért. 1. *Állami aranyérem*: *Keglevich Miklós* gróf egreskátai kertészete, kiváló sárga- és görögdinnyegyűjteményért és új fajtákért; *Rohonczy Gida* (Törökbecse), kiállított Tiszagyöngyeért és nagyban termesztésért. 2. *Állami ezüstérem*: *Karácsonyi Andor* kertészete (Becdra), fajtiszta Tiszagyöngyeért; *Schwarz Zsigmond* (P.-Szentlőrinc), görögdinnye nagyban való termesztésért; *Balázs Iván* (Elemér), Tiszagyöngyeért, turkesztánért és kantalupeért; *Földes Géza* (Rétszilas), Tiszagyöngyeért és szép esomagolásért; *Mautner József* (P.-Sashalom), nagyban való termesztésért. 3. *Állami bronzérem*: *Gruber Ferenc* (Lovasberény), turkesztánért és buzgó törekvésért; székesfővárosi *Labancz-uti* gazdasági ismétlő iskola és *Egressy-uti* gazd. ism. iskola (Budapest), buzgó törekvésért. 4. *50 K.-ás pénzdíj*: *Kientzl Nándor* (Jászapát), turkesztánokért; *Kecskeméthy Gézáné* (Ináres-Kakucs), kantalupeért.

II. Őszi barackért. 1. *Állami aranyérem*: *Szűcs Dezső* (Badacsony), kiváló szép őszi barackért és mintacsomagolásért. 2. *Állami ezüstérem*: *Forster Géza* (Ujvidék), őszi barackok gyűjteményes kiállításáért; *Szabó Barna* (Miskolc), új fajták létesítéséért. 3. *50 K.-ás pénzdíj*: *Tumbász Ferenc* (Szabadka), szép Vezérle őszi barackért; *Winkler György* (Budaörs), szép őszi barackokért. 4. *25 K.-ás pénzdíj*: *Szűszner Ferenc* (Bácsföldvár), *Alexander*, korai őszi barackért.

Versenyen kívül állítottak ki: *Zlinszky Béla* (Budapest), akinek igen szép fejlődésű barackjaiért a zsűri jegyzőkönyvi elismerést szavazott, továbbá a következő állami intézetek: M. kir. gazd. akadémia (Debreczen); M. kir. kertészeti tanintézet (Budapest); M. kir. kertészegédségi iskola (Baja); M. kir. földmivesiskola (Ada), (Kecskemét), (Jászberény); M. kir. vinczellériszkola (Ménés); Állami csálai és barackjai szőlőtelep; M. kir. kertgazd. tanszék (Oroszáza); M. kir. állami faiskola (Gödöllő); M. kir. állami Erzsébet királyné törzsgyümölcsös (Budaörs).

A később érkezett küldemények elbírálására a zsűri augusztus 22-én d. u. 4 órakor még gyűlést tart.

Az ideai termés.

Most jelent meg a földmivelésügyi minisztérium augusztus 15-ig terjedő hivatalos jelentése a mezőgazdasági tudósítókól beérkezett jelentések alapján. E jelentés szerint a hűvös, nedves időjárás, annak dacára, hogy gátolta a gyors betakarítást, mégis kedvezően befolyásolta a termési eredményeket. A kedvező beérlelési idő folytán a gabonaneműek szemképződése igen jó volt és ez okozza, hogy most a tényleg megtörtént cséplések után az összes gabonaneműek termése magasabbnak mutatkozik, mint az utolsó becslésekkor. Ami pedig a kapásokat illeti, a burgonya termése ugyan 36 millió mm.-val jóval csekélyebb a tavalyi 48 millió mm.-nál és termésnél, de a kukorica termés csaknem fődözi a tavalyit és így a kenyérgabona-pótló növényfeleségekben a termés-kiadások ma elég kedvezően alakultak ki.

A gabonatermést illetően a buza a legközelebbi szomszédos vidékenként nagyon változó termést adott, de egészben véve a legutolsó 38·07 millió mm.-ról 39·45 millió mm.-ra javult. E javulást a gabona kedvező beérlelése okozta. A nedves időjárás ugyan sok helyt károkat okozott, de a tényleges cséplés alapján konstatalni kell, hogy a szalmára sok helyt gyenge gabona, — szemre jól fizetett és így a terméseredmény a remélnél lényegesen ked-

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61a

Vas- és acél-árak minden-
nemű kocsirészek, gépek,
szerszámok, gazdasági esz-
közök nagy raktára

(volt ÁGI-féle üzlet)

Kívánatra képes nagy ár-
jegyzékkel szívesen szolgál.

Telefon 66-20.

471

vezőbb. A rozs, árpa és zab a szalmaterméshez viszonyítva szintén elég jól fizetnek. A rozsból a minőség — némely homoki vidékektől eltekintve — elég jó; az árpa minősége vidékenként fölötté változó, de azért sok szép árpa található; a zabtermés a közepesen alóli, sok helyt található apró és könnyű hőütött mag, de a minőség általában mégsem mondható rossznak; a tengeri a kedvező hűvös időjárásban igen szépen fejlődött, habár az Alföldön sok vetés, amelyet a korábbi szárazság telj. sen tönkretett, az esőzések dacára sem jöhetett helyre. Egészben véve a terméseredmény mégis közepes és megközelíti a tavalyit. Burgonyából a korai fajták termése gyenge. A késői fajták vetése tetemesen javult, de sok helyt fellépett a peronospora, a levélfodrosodás és a gyűrűs betegség, úgy hogy a burgonya-termést a további időjárás alakulása még igen lényegesen fogja befolyásolni, tehát arról még határozott ítéletet nem hozhatunk.

A késői kerti vetemények az esős időjárás következtében szépen fejlődnek. A bab és egyéb hüvelyes vetemények termése gyenge. A késői komló jól fejlődik. A kender és len elég gyenge termést adott, a dohánytermés sem kielégítő, míg a cukorrépa és takarmányvetések az esős időjárásban határozottan javultak. A here- és luczernavetések az esőzés következtében erős fejlődésnek indultak, de ezekről immár inkább csak zöldtakarmány-termést várhatunk. Ugyanaz áll a kaszálók sarjutermséséről is. A legelő az esős időjárással szintén feljavult. A szőlő-termés — a jégesőktől okozott károktól eltekintve — jó közepesnek ígérkezik. A gyümölcs-félék közül, a jégverések és a férgesedés dacára, a szilvából, dióból és almából elég jó termés ígérkezik. Helyenkint az őszi barack és körte is kielégítő termést ad.

Ezekben vázolván a jelentős részleteit, az összes terméseredményeket a következő összehasonlító kimutatásban foglaljuk össze:

	Buza	Ros	Árpa	Zab	Össz.
	millió méter mázsa				
Öt évi termésátlag 1900-tól 1904-ig	40.6	12.4	12.4	11.0	76.4
Termés 1907-ben	32.8	10.7	13.7	11.5	68.7
százalékokban	80%	86%	110%	105%	90%
Termésbecslés 1908. aug. 15-én	—	—	—	—	—
Termésbecslés százalékokban	39.45	12.0	12.23	0.26	73.94
Termésátlag az 1908. aug. 1-i termésbecslés szerint holdanként	6.57	6.24	6.44	6.51	—

E kimutatásból látható, hogy a kenyérgabonából a termés megüti az 5 éves átlagot, a tavaszi gabonából azonban jóval csekélyebb. A burgonya remélhető termése a mostani becslés szerint 36.14, a tavalyi termés pedig 48.49 millió mm. A tengeriből 38.57 millió mm. termést várunk, a tavalyi 39.53 millió mm.-val szemben.

Látnivaló ez adatokból, hogy a kenyérpótló takarmány gabonanevelők termése (burgonya, kukorica) jóval csekélyebb a tavalyinál. A

terméseredményeknek a gazdaközönség szempontjából való kritikai méltatását lapunk más helyén közöljük.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Egyről-másról	1791
Dianye- és őszibarack kiállítás Budapesten	1791
Az idei termés	1799

Trágyázás.

A dohány égőképességének javítása trágyázás útján	1792
---	------

Növénytermesztés.

A későn ősszel kaszálható zöldségtakarmány vetéséről	1793
A komlótozoz lombosodásáról	1794

Gazdasági gépészet.

Csépéssel egyidejűleg végzett szecsakázás	1796
---	------

Lótenyésztés.

Okszerű és jövedelmező lótenyésztés	1798
-------------------------------------	------

Lovelszekrény 1798

Vegyesek 1800

Takarmányban szüklőködő gazdak figyelme! — Személyi hír. — Halálozás — Szerb szilva Breslauban. — Mezőgazdasági és ipari kiállítás Nyiregyházán 1910-ben. — Kertészeti tanulmányi kirándulás. — Kiállítás Eperjesen. — Apró hírek 1801

Kereskedelem, tőzsde 1803

Szerkesztői üzenetek 1804

Takarmányban szüklőködő gazdak figyelme! E cím alatt lapunk mai számához egy 16 oldalas füzetet mellékelünk, melyet *Darányi* földmivelésügyi miniszter adott ki és mellékelte a *Földmivelési Értesítő*-höz, a *Néplap* hoz és lapunkhoz. A füzet a takarmányban szüklőködő gazdak részére utmutatást tartalmaz, hogy miként védekezhetnek. Tanácsokat ad a most vethető takarmánynövényfélék vetésére, felhasználására és eltartására. Felsorolja az abrak-takarmányokat, alompótló anyagokat és ezekről a tudnivalókat. A füzetet ajánljuk elolvasásra és az abban foglaltakat továbbterjesztésre.

Személyi hír. Ismert angol barátunk, *Shrubsole* Vilmos, aki hazánk érdekében nagy tevékenységet fejtett ki Angliában, augusztus 29-én újra ellátogat hozzánk. Ez alkalommal *Lónyay* Menyhért gróftól, *Mailáth* József gróftól és *György* Endre volt földmivelésügyi minisztert fogja meglátogatni.

Halálozás. *Szeleár* Adolf műkertész, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa folyó hó 19-én meghalt Budapesten. Temetése 21-én volt. Nyugodjék békében.

Szerb szilva Breslauban. Breslauból megbízható forrásból jelentik, hogy a Magyarországból (és Boszniából) odairányuló szilvabevitel az utolsó években a szerb verseny folytán jelentősen csökkent. A gyümölcskereskedők és a szerb szilvaszállítók között azonban a lefolyt évben differenciák merültek fel, amiért is a magyar termelők és kiviteli cégek megragadhatnák a kedvező alkalmat s újra visszahódíthatnák a piacot. A német behozatali cégek főleg

amiatt panaszkodnak, hogy a szerb szilva nincs jól aszalva s hogy gyakran éretlen szivát aszalnak, amelynek ellentálló képessége gyöngé. Ehhez járult, hogy tavaly a Magyarországgal és Ausztriával való konfliktus folytán a szerb vasutaknak vagonjuk sem volt elegendő s így a szállítmányok mind megkéstek, sőt rossz állapotban érkeztek meg. A breslaui kereskedelmi kamara hír szerint a belgrádi német konzulátushoz és a porosz kormányhoz beadványt intézett, amelyben a szilva felülvizsgálásának a helyszínen való szigorítását és annak elrendelését kéri, hogy a szilva kivitele szeptember hó 15-ike előtt ne kezdődhessen meg s így eleje vélessék annak, hogy a termelők éretlen gyümölcsöt aszaljanak.

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Nyiregyházán 1910-ben. A *Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület* 1910-ben ünnepli fennállásának 50 éves évfordulóját, amely alkalmából szeptember havában 10 napos időtartamu mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez. Indokolt ez annyival is inkább, mert ez idő óta Szabolcs vármegye mezőgazdasága a legkülterjesebb, valószínűleg kezdetelegességtől elismerésre méltó haladást mutat s produktív tevékenységét és erejét megismertetni és beigazolni is kívánja. Az eddigiek szerint tervezett kiállítás keretében a mezőgazdasági termények és termékek, ipari és állatok osztálya — kivéve a baromfi- és nyultenyésztést — megyei, míg a gazdasági gép és eszközök, valamint a baromfi- és nyultenyésztés osztálya országos jellegű lesz. Bizonyára előnyére fog szolgálni e kiállítás céljaira a rendkívül kedvező hely, a városmajor, mellékerületével és közvetlen ezzel összefüggő gyönyörű „Sóstói” tölgyerdejével, ahol is a szervezés és berendezkedés nemcsak bő, de egyben szép és kellemes beosztásról is gondoskodhat. A kiállítás szervező irodája: a *Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala Nyiregyháza (vármegyeháza)*, mely készséggel és haladéktalanul megad minden felvilágosítást a további tudnivalókról.

Kertészeti tanulmányi kirándulás. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület f. évi szeptember hó 4-től kezdve kertészeti tanulmányi kirándulást rendez. A tervezet szerint úgy a d. sz. és tájkertészek, valamint a gyümölcs- és konyhakertészek is résztvehetnek, mivel a megtekintendő kertészetek a kertészet minden ágában kiváló tanulmányra alkalmas anyaggal rendelkeznek. A kirándulás hét napra szól és sorrendje a következő. Első nap: Tatatóváros és Győr. Második nap: Eszterháza és Sopron. Harmadik nap: Sopron és Kismarton. Negyedik nap: Bruck és Pozsony. Ötödik nap: Pozsony, Barátfalu-féltorony, Csorna, Eszterháza, Győr. Hatodik nap: Dénesfa, Csorna és Pápa. Hetedik nap: Pápa és Budapest. A közbeeső helyneveket és tudnivalókat a program foglalta magába, melyet készséggel megküld a rendezőbizottság.

Kiállítás Eperjesen. A Sárosvármegyei G. E., az Abauj-, Szepes- és Zemplénvármegyei Gazdasági Egyesületekkel, *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter védnöksége és *Teleky* Józsefné grófné diszelnöksége alatt Eperjesen 1908. évi

1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.

1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj, aranyérem.

BORSAJTÓK

Legújabb rendszerű „Rákóczi” nevű keitős kosaru sajtók, nagyüzemű préseléshez.

Főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőfejlesztés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szilági és Diskant gépgyára Miskolcson.

1902. borászati kiállítás Eger, I. díj, díszoklevél és aranyérem.

1901. temesvári kiállítás, I. díj, díszoklevél.

Legújabb rendszerű könyökszerkezettű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja” és „Aozérsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

SZŐLÖZU ÓK és BOGYÓZÓK! „VILLAM” legújabb centrifugális bogyzó- és zuzógépek.

1906. Nagyváradi I. díj, díszoklevél.

Árjegyzék ingyen.

október hó 3., 4., 5. és 6-án baromfi-, gyümölcs-, kertészeti és méhészeti kiállítást rendez. A kiállítás ünnepélyes megnyitása október hó 3-án délelőtt 10 órakor lesz. A gyümölcskiállítás a vármegyeháza termeiben, a baromfikiállítás a Zöldfa vendéglő kertjében lesz megtartva. Bővebb felvilágosítást a rendező-bizottság ad Eperjesen, melynek elnöke Piller Kálmán, igazgatója Lukovich Aladár.

Apró hírek. Országos kertészeti kiállítás 1910-ben. Az OMKE. már most felhívja a kertészeket, hogy az 1910-ben tervezett országos kertészeti kiállításra már most kezdjék meg az előkészületeket. A kiállítás sorrendjét még ez évben összeállítják és szétküldik. Indítványokat, javaslatokat, tervezeteket szívesen fogad a rendezőség (Budapest, IV., Koronaherceg-utca 16.).

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület ez idei rendes közgyűlését Gyergyószentmiklóson tartja szeptember 6-án. A közgyűlés második napján öt irányba tesznek kirándulást. A csodaszép Gyilkostóhoz, Maroshévízre, Szováta-fürdőre, Tusnád-fürdőre és Tölgyesen át Borszék-fürdőre. Jelentkezni szeptember 2-ig lehet.

Bikateleltetés segélyezése. A székely kirendeltséget utasította Darányi miniszter, hogy azon községek részére, amelyek ráutalva vannak, a községi bikák jól teletetéséhez, egyenként száz koronáig terjedhető segélyt adjanak — takarmányban. Így a községi bikák teljes erőben fognak állani tavasszal és a takarmányhiány a tenyésztés továbbfejlesztését az apaállat leromlottságával nem gátolhatja.

Vész a szőlőkben. Az ország szőlőinek filloxera-veszedelmét a kormány erélyes óvintézkedései ugyan elnyomták, de azért nagy ritkán még károkat okoz. A földmivelésügyi miniszter most Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Jászfényszaru nagyközségének nagyterjedelmű szőlőskertjeit vette zár alá, mert azokban a filloxera jelenlétét megállapították. Tiszaföldváron pedig a peronospora terjedt el olyan erős mértékben, hogy eme nagyközség határától nem tanácsos a szőlő-venyigék szállítását.

Borértékesítés Kecskeföldén. Hat esztendeje, hogy szőlőbirtokokból megalakult Kecskeföldén az első borértékesítő szövetkezet. Az első évben 800 hektoliter, az utóbbiban 15,000 hektoliter volt a raktározott bormennyiség. A bor egyöntetűsége végett 400 hektós cementhordókba és 120 hektós ászokhordókba gyűjtik a bort szüretkor. A szövetkezet élén Muraközy Jenő elnök és Héjjas Mihály igazgató állanak, akik teljesen államsegély nélkül vezetik a virágzó szövetkezet ügyeit.

Lapunk mai számához az Erőtakarmánygyár részvénytársaság prospektusa van mellékelve, melyre olvasóközönségünk figyelmét felhívjuk.

Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég hittűnő borsajtóra, valamint legújabb „Villám” centrífugális bogyzó- és zuzógépeire felhívja a figyelmet. Különösen eddig a cég által feltalált és készített „Kossuth”, „Kin-csem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített Rákóczi „kettős kosaru” sajtókra, amelyeknél régi világból készített prése egyesítve van a modern technika vívményaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszekeret. Ennél fogva a must rehol sem érintkezik vasszerkezzel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. évi egrí és pozsonyi II. mezőgazdasági országos, az 1906. évi nagyváradi kiállításán a cég borsajtói külön első díjjal aranyéremmel lettek kitüntetve, 1907. évi pécsi kiállításán aranyérem és díszoklevél. A cég üzlése árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. A vármegye egész területére kiterjedő kiadó esőzések folytán a kukorica, répa, gabány, csizrok s egyéb kapásnövények és kerti vetemények sokat fejlődtek és javultak, ellenben a cseplési munkálatokban a gazdák akadályozva voltak. A dohánytörés folyamatban van.

Baja. Az időjárás hűvös és esős; a csepléssel nagyon elmaradtak, a tengerinek, kerti veteményeknek, főképp szőlőknek szép meleg idő kellene.

Balassa-Gyarmat. Kiadó esőink voltak, ami sarjatermesre és kiregítő takarmányokra nézve jó reménnyel kecsegtet. Cseplés javában folyik. Őszi vetések alá a talaj jól előkészíthető.

Debreczen. A lefolyt héten naponkénti eső a kapásnövényekre és takarmánynövényekre kedvező volt.

Léva. Az időjárás a takarmányfélékre és a kapásnövényre igen jól hatott; a szőlő szépen érik.

Miskolc. Állandóan nyirkos, borult időjárásunk van. A cseplés még tart. Kukorica közepes, takarmány igen kevés, gabonaneműk közepesen alul maradtak.

N-Kanizsa. A tartós esőzéstől javulást várhatunk a vetett takarmányokról; a szántás is könnyen eszközölhető. Most szép meleg időre van szükségünk. A repce vetése megkezdődött.

N-Szt-Miklós. Egész héten át többször ismétlődő esőnk volt, mely főleg az őr szőlőre káros hatású. A cseplési munkák vége felé haladnak. Tar- és ugarszántás, ugyazt az őszi vetemények alá az előkészítő munkálatok folynak.

Nyiregyháza. Mindennapi esők a jókor érő szőlőkben már is tetemes károkat okoztak, félős a burgonya rothadása, káros a kapadományra. Tengeri és gumós növények székek, kaszálók, legelők feljultak.

Nyitra. Az időjárás a mai napig esős, borús és hideg volt. A lesült legelők és rétek ismét felfrisültek; a tengeri, a későn vetett takarmányfélék, a késői burgonya szintén javultak a sok eső folytán. Most már csak szép napos idők kelljenek, hogy a szőlő jól megérhessen.

Pancsova. A sok eső gyöngye tengeriken sokat segített. Most holdankint 15 mm-t igér.

Szatmár. Az állandóan esős időjárás mellett a cseplés csak nehezen halad előre, a tenyésztésre azonban az idő előnyös, noha több esőre már egyáltalán nincs szükség. A tengeri gyönyörűen fejlődött s jobb termést fog adni a jó közepesen, répa és burgonya szintén jó, gyümölcs és szőlőből pedig közepes termés remélhető.

Sopron. Mult napokban egy kis esőnk volt, mely távolról sem volt elegendő. Az időjárás szokatlan hűvös.

A tarlószántás a nagy szárazság miatt csak nehezen megy. A répa- és burgonyatermes nagyon szenved a szárazságtól. Takarmányhiány mutatkozik.

Versecz. Nyolcz nap óta esős idő volt, csak ma derült ki. A tengeri szépen fejlődik. A here is jó eredménnyel bíztat.

Zalaegerszeg. A mult héten nagyobb mennyiségű esőnk volt. Jótékony hatását a kapásnövények erősen érik, sajnos a takarmánynövényeken már nem sokat segített. Tartani lehet főleg, hogy a szőlők a sok esőzés következtében rothadni fognak.

Zenta. Tengeri szépen fejlődik. Rétek javultak, úgy hogy legelőre ismét kitereszthetik a marhát.

NYILTÉR.

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálium van szükségük a kapásnövényeknek, heretelőknek és rétekeknek, úgy az árpanak és szőlőknek. Különösen szegények káliumban a homok- és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszfor- és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os káliós bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.

A káli-trágyák alkalmazásáról a

Kállsyndikátus mezőgazdasági tájékoztató Irodája Budapest, IX., Öllői-ut 36. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

*) B rovat alatt közöltékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek idei második sorozata f. 6. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukciókra felkötődött és „Gyapjárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények MÁV. összes vonalán tetemes díjkezdvevényben, valamint legyese raktározásban részeseülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank
Aruosztály—Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérli társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezeteket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földmiveseknek a földvásárlásnál ubaigazitással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII., Szentkirályi-u. 40.

TELEFON 9000.

TELEFON 9000.

GÁBOR IGNÁCZ FIU-INTERNÁTUSA

BUDAPEST, Nagy-János-u. 33.

Az ág. ev. főgimnázium, VI. kerületi főreáliskola, polgári és kereskedelmi iskolák közvetlen közelében

VILLÁBAN

630 négyzetöles, szép árnyas kert, teniszpályával. Modern berendezés. Villanyos világítás. Egyéni tanítás. Gondos nevelés. Állandó felügyelet. Bentlakó francia, német és angol tanárk. Zene. Rajz. Festés. Vívás és svéd torna. 792

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi **Perfekt Separatoraink** elől.

uj modellű **Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.**

Teljes tejjgazdasági berendezések.

Tessék árjegyzékét kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 augusztus 21-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak													
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott bus kilogramm fillérekben						Élősúly mm. koronákban							
											100 kilogrammonként			100 db			marha-		borjú-		sertés-		marha-	
						korona értékben										I.		II.		I.		II.		I.
Arad	21	16.60	14	14.20	14.60	7.50	8	320	—	5	144	136	180	140	168	152	112	65	45	70	55	85	70	
Baja	22.40	17.80	14.80	15	14.80	5	5.60	260	200	4.50	124	116	128	120	120	112	96	50	45	64	58	94	90	
Balassa-Gyarmat	21.40	19	18.50	17	16	5	6	280	220	4	112	—	144	120	136	128	88	60	54	84	68	112	98	
Debreczen	21	16	14	16	17	16	16	400	280	5.50	120	104	140	120	176	152	88	70	60	86	72	104	96	
Eszék	21.40	17.2	15.20	15.40	18.40	12	12	260	220	5	136	108	136	116	140	128	108	64	52	84	58	104	88	
Győr	22.60	18.60	17	16.80	—	10	8.50	260	240	6.50	156	124	160	140	160	144	96	78	64	76	64	114	96	
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kassa	21	17	15	15	17	5.60	—	250	—	6	148	132	120	110	160	150	70	66	62	64	60	88	84	
Léva	21.40	18.00	17.20	16.40	17	7	6	260	270	7	120	112	140	128	140	130	—	70	60	80	64	110	96	
Losonc	21.60	17	16.40	16	17	6.50	7.50	200	160	5	120	112	144	128	136	—	88	64	58	70	82	132	124	
Miskolcz	22.40	18	14	16.40	18	13	—	250	—	5.80	128	120	144	136	152	144	—	64	56	68	60	124	116	
Nagybecskerek	21.60	18	13.20	14	14	14	13	304	250	5.50	136	128	144	136	144	136	80	60	56	82	80	90	84	
Nagykanizsa	22	18	16.80	16.50	16.40	7	7.50	280	240	5	148	120	160	136	150	140	80	80	52	84	68	98	94	
Nagyszében	21	18	15	16	15.40	6.50	7	310	280	5	140	120	110	90	144	130	80	86	56	—	—	96	88	
Nagyszentmiklós	21.20	17.20	14	16	15.60	20	—	240	200	5	120	115	180	160	144	136	90	80	77	90	—	84	80	
Nagyvárad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nyiregyháza	21.20	18.20	15.80	16.50	16.50	6	6.10	200	—	6	126	120	134	120	142	136	104	66	50	64	52	124	118	
Nyitra	22.40	19.20	18.50	16.80	15.60	12	12	280	200	6	136	120	168	144	136	104	112	72	64	80	72	104	96	
Pancsova	21.80	—	14	14.60	14.30	14	15	280	260	5	128	120	140	120	144	136	100	62	56	70	66	98	96	
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sopron	22.70	18.50	17.10	16.60	—	8	8	310	240	7	240	140	240	180	220	156	—	80	60	98	84	120	100	
Szatmár	20.60	18	13.40	14	17.40	6	6.20	230	220	5	120	112	144	136	136	128	112	—	—	—	—	—	—	
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Uj-Arad	20.80	16.60	14	14	14.60	7	7.50	300	—	4.50	104	96	136	120	136	120	104	60	45	65	50	85	65	
Versecz	21	16.80	14	14.50	15.60	5	6	240	—	5	120	—	160	—	140	—	100	72	58	110	—	110	—	
Zalaegerszeg	21.80	17.60	16	15.60	17	7	6	300	250	6	104	88	164	96	128	120	—	60	48	68	56	100	90	
Zenta	22.20	19	14	15.20	15	8	8	280	260	6	100	96	120	116	130	126	80	60	54	90	84	120	116	

Nemzetközi gabonapiacz 1908 augusztus 19-től 1908 augusztus 22-ig.

Kelet	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odesza	Határidő	Határidős árak				
												Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
												Effektív árak				
Buza	21	23.85	—	24.80	24.40	25.03	21.56	18.70	17.16 ²	18.19	21.61	Szept. 23.08 ³	19.33	23.56	21.70	—
	18	23.55	—	24.90	24.50	25.08	21.74	18.44	18.88	19.03	21.86	Okt. 22.31	19.58	23.60	22.1 ^a	—
Rozs	21	18.85	—	20	20.30	22.25	16.80	—	—	—	17.42	Szept. 23.40 ³	19.25	23.66	22	17.20
	18	18.95	—	20	20.30	22.25	16.80	—	—	—	17.05	Okt. 22.60	19.52 ^a	23.80	22.10 ^a	—
Zab	21	16.80	—	17.90	16.10	21.24	—	—	—	—	—	Szept. —	—	20.74	17.02	—
	18	16.80	—	18	16.20	21.24	—	—	—	—	—	Okt. 18.58	—	20.95	17.52 ^{1a}	—
Tengeri	21	15.80	—	17	18.70	20.06	—	17.24 ¹	15.28	11.91	—	Szept. —	—	18.32	—	—
	18	15.80	—	17	18.70	19.76	—	16.10 ¹	14.90	11.91	—	Okt. 14.21 ⁴	15.40 ²	17.78 ²	—	—
Árpa	21	15.70	—	21.60	20	25.07	—	—	—	—	—	Szept. —	—	18.24	—	—
	18	15.70	—	20.80	20	24.19	—	—	—	—	—	Okt. 14.36 ⁴	15.40 ²	17.78 ²	—	14.90 ¹

Jegyzet: ¹) aug. ^{1a}) szept.-decz. ²) decz. ³) ápr. ⁴) május.

Fennáll 1873. óta

Istálló, Magtár
és mindenmire
Gazdasági
épületfödémét
a legolcsóbb
Tűzbiztos
és örökös tartó
Vasbetonból
spitaink költségvetést
Terveit ingyen készít:

RELLA N. és
unokaöccsö
Budapest, IX., Dölgől út 25.
Telefon 68-77.

Uvettel bílt vasbetón
szeménthordók és tartók
nyelk, vasbetón
plazák

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatőzsdéről. 1908 augusztus 21.

A földmivelési kormány kedvezőbb terméskimutatása megnyugtatólag hatott, árváltozást azonban nem idézett fel. A malmok egészséges liszteladási viszonyai megengedik, hogy szükségletüket jó vételkedvvel fedezhessék. E célra állanak a valóban szép aczélos nehéz buzatételek, melyekért ma 10 fillérrel magasabb árakat engedélyeztek és 50,000 métermázsát szereztek be.

Rozs fenti hangulattal ellentétben elhanyagolva van. Pestvidékiért 18.50-18.40 K. fizettetett; egyéb származékok csupán 20 fillérrel lettek volna elhelyezhetők, komoly vevők azonban alig találhatók a piacon.

Árpa, elsőrendű kivétel céljaira alkalmasak állandóan keresettek. Gyengébb minőségűekre az árak változatlanok; takarmányárúért tulajdonosok többet követelnek, a fogyasztás 15.40 K. mellett fedezi szükségletét.

Tengeriben kevés forgalom, árak változatlanok, 15.60-15.70 K. Budapesten és 16.20 K. Kőbányán.

Zab ártartó, 6-áru 17 K.-ig értékesíthető; újgyengébb minőségűért 16.20 K. árat jegyzünk fel.

Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 23 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 300 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 200 mm. 80 k. 23 K. 40 f., 900 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 700 mm. 80 k. 23 K. 50 f., 200 mm. 75 k. 23 K. 45 f., 100 mm. 79.5 k. 23 K. 40 f., 400 mm. 79.2 k. 23 K. 40 f., 200 mm. 79 k. 23 K. 50 f., 200 mm. 79 k. 23 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 23 K. 15 f. felső, 400 mm. 79 k. 23 K. 15 f., 200 mm. 79 k. 22 K. 70 f. keverék, 500 mm. 78.8 k. 23 K. 40 f., 100 mm. 78.5 k. 23 K. 30 f., 400 mm. 78.5 k. 23 K. 10 f., 500 mm. 78.5 k. 23 K. 10 f. felső, 100 mm. 78 k. 23 K. 35 f. üszkös.

Pestvidéki: 400 mm. 80.5 k. 23 K. 65 f., 200 mm. 80.5 k. 23 K. 65 f., 1200 mm. 80 k. 23 K. 40 f., 500 mm. 79.8 k. 23 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 23 K. 30 f., 100 mm., 79 k. 23 K. — f., 100 mm. 79 k. 22 K. 75 f. üszkös, 200 mm. 79 k. 21 K. 70 f., 100 mm. 78.5 k. 22 K. 60 f., 200 mm. 78.5 k. 22 K. 75 f., 300 mm. 78.5 k. 23 K. 20 f., 150 mm. 79 k. 23 K. 20 f., 100 mm. 78 k. 23 K. 20 f., 1000 mm. 78 k. 23 K. 15 f., 100 mm. 78 k. 23 K. — f., 100 mm. 78.5 k. 23 K. — f., 100 mm. 77.5 k. 22 K. 70 f., 100 mm. 77 k. 23 K. — f., 300 mm. 76.8 k. 22 K. — f., 300 mm. 75 k. 22 K. 20 f. 6.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 k. 23 K. — f. 200 mm. 79.5 k. 23 K. — f.
Szerémségi: 2600 mm. 77 k. 21 K. 80 f.
T.-Becei: 5000 mm. 79.5 k. 23 K. 50 f., 2000 mm. 79 k. 23 K. 40 f., 3400 mm. 79 k. 23 K. 25 f.
Bácskai: 300 mm. 79 k. 23 K. 60 f., 2000 mm. 78 k. 23 K. 20 f., 700 mm. 78.7 k. 22 K. 80 f.
Becsereki: 5000 mm. 80 k. 23 K. 55 f.
Kassai: 1305 mm. 77.5 k. 22 K. 10 f.
Makói: 500 mm. 79.5 k. 22 K. 50 f.
Rozs: 400 mm. 18 K. 55 f., 300 mm. 18 K. 50 f., 500 mm. 18 K. 50 f. kpft.
Árpa: 630 mm. 15 K. 30 f. ab hajó.
Zab: 100 mm. 16 K. 90 f., 100 mm. 16 K. 35 f., 100 mm. 16 K. 30 f. kpft.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	22.32 K.
„ 1909. áprilisra	23.04 „
Rozs októberre	18.56 „
Zab októberre	16.20 „
Tengeri augusztusra	15.40 „
„ 1909. májusra	14.24 „

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten igen élénk kínálat uralkodott és főleg későbbi szállításra több tétel kontingens nyerszesz kelt el.
Elkelt helybéli szeszfinomítottól finomított szesz adózva 161-161.50 K., „doz.” uszul 2-2-62.50 K. nagyban.
Élesztőszesz adózva 160-160.50 K., adózatlanul 61-61.50 K. kelt.

Denaturált szesz hordóval együtt 51-51.50 K. kelt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz új termelési időszakban szállítva 2 K. jegyzésen alól és 52-62.50 K. fix árban kelt el.
Budapesten a kontingens nyerszesz ára 59-60 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyerszesz	59	60
Finomított szesz adózva	161	161.50
„ „ adózatlan	62	62.50
Élesztőszesz adózva	160	160.50
„ „ adózatlan	61	61.50
Nyerszesz adózva	159.50	160.50
Denaturált szesz	51	52

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca. 1908. augusztus hó 21-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 213 szekér réti széna, 63 szekér muhar, 30 szekér zsupszalma, 13 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 1000 zsák szécska.

A forgalom igen élénk.
Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 700-920, muhar 800-960, zsupszalma 600-640, alomszalma 540-570, takarmányszalma —, — kéve tengeriszár —, —, egyéb takarmány 600-700, zabosbukkony 840-900, lóhere —, zöld luczerna —, köles —, sarju — szalmaszecska 740-760. Összes kocsiszám 336. Összes súly 703,200 kg.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	35.60	35	34.40	34	33.60	33	32.40	30.40
	7 1/2	7 3/4	8					
			27.20	20.60	18			

Rozslisztárak:

Szám:	0.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	30.20	29.40	28.60	27.20	—	24.80	22.20

A többi abraktakarmányárak a következők voltak Budapesten zsákka, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. aug. száll.	11.40	11.50
Goromba „	11.50	11.55
Finom korpa 1908. szept.—decz. szállításra	11.60	11.80
Goromba „	11.60	11.80
Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	—	—
Goromba „ 1908. „	—	—
Rozskorpa	12.10	12
Árpada és árpaderce	13.50	13.80
Malomkonkoly	12.40	12.60
Budapesti gyári repczepogácsa	14.50	14.70
Derby mellesz ab Hatvan v. Pozsony	11.40	11.50
Szárított moslék zsák nélkül	13.50	13.70
Malátacsira	13.50	14
Szárított répaszelet, „ ab állomások	13.50	13.70
Szörpíz 48-50% cukortart. hordó nélkül	—	—
ab cukorgyár	9.50	9.60

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1908. augusztus 19-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	17.70	17.40	17.10	16.90	16.70	16.40	16.10	14.90
	7 1/2	7 3/4	8	Korpa:	F.	G.		
	13.30	11.10	7.90	Ár korona:	5.90	6		

Rozslisztárak:

Szám:	0	O/I	I	WR	II	II/B	III	IV
K:	5.60	5.20	4.80	4.50	4.10	3	11.80	9.30
				KK				
				6.50				

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruszükségleti osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Az üzlet a het elején, összefüggésben a jobb sertésfelhajtásokkal, változatlan árak mellett nyugodt irányzatú volt. A jelentési időszak vége felé a hangulat a várható jobb szükséglet reményében kellemesebb volt s az árak némileg emelkedtek.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségű	128-130 K.
Könnyebb minőségű	122-124 „
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	117-118 „
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban 100 kg.-ként minden levonás nélkül.	140-141 „

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. augusztus 21-én

Jelentékeny hozatalok mellett a kereslet gyümölcs iránt mérsékelt, úgy, hogy az érkező tételek csak redukált árak mellett voltak elhelyezhetők. Különösen szőlőben s körtében történt nagyobb visszaesés. Dinnye ideje már mulófélben van s nem keresett. Nyári alma csendes. Besztercei szilva elég jól elhelyezhető. Burgonya változatlan. Vaj szilárdabb. Tojásjegyzéseink utolsó jelentés óta ismét emelkedtek némileg.

Mai árak:

Husnemlék: vidéki marhahús hatulja 1.28-1.36 K., eleje 1.08-1.12 K., vizeai borjú bőrbén, hosszau mérve, súlylevonás nélkül 0.70-0.80 K., helybéli borjúhús 1.13-1.24 K., sertésbúsz szalonnával 1.30-1.32 K., tehézsír sertés 1.32-1.38 K., szalonna friss 1.28-1.30 K., szalonna sózott 1.16-1.20 K., szalonna füstölt 1.28-1.32 K., olvasztani való 1.28-1.32 K., háj 1.44-1.48 K., sertészsír 1.40-1.44 K. kg.-ként. Füstöltbúsz (vidéki) kg.-ja 1.30-1.60 K., narai sonka 1.80-2.00 K., szalámi magyar 3.20-4.00 K., szalámi nyári 1.20-1.40 K., bárány párja — K.-ig.

Vad: Gz 1.60-1.80 K., szarvas 0.70-0.80 K., vaddisznó 0.00-0.00 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80-3.20 K., nyul sáldó 2.00-2.40 K., fogoly 1.00-1.20 K., fácán 0.00-0.00 K., erdei szalonna 0.00-0.00 K., dámvad 0.00-0.00 K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötege 0.00-0.00 K.

Baromfielék: élő rántani való csirke 1.20-1.60 K., sütni való 2.00-2.60 K., liba fiatal 5.00-7.00 K., kacsa sovány 2.40-3.40 K., kacsa hizott 4.00-5.00 K., lud hizott 10.00-16.00 K., tyúk 3.40-3.80 K., pulyka 0.00-0.00 K., élő sovány liba — K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.30-1.50 K., hizott rucza 1.40-1.60 K., hizott pulyka 0.00-0.00 K., levesnyúl 1.40-1.50 K., pulyka sovány 0.00-0.00 K. kg.-ként. Poulard 1.80-2.00 K., gyöngöstyúk — K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.20-2.40 K., II. 2.00-2.10 K., főzővaj (köpült) 1.40-1.80 K., tehénfűrő 10-24 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 8.00-8.20 K., rózsá 6.00-7.20 K., fehér 5.00-5.40 K., kifli 0.00-0.00 K., sárgarépa 100 db 8-12 K., petrezselyem 8-16 K., vöröshagyma makói 16.00-18.00 K., vöröshagyma közönséges hazai 8.00-10.00 K., fokhagyma 30-36 K., káposzta 3.20-6 K. 100 db. Burgonya, új 0.00-0.00 K. Kalarábé 0.00-0.00 K. 100 db. spargna sárga 0.00-0.00 K., közép 0.00-0.00 K., levesspárga 0.00-0.00 K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes — K., kifejtett 0.00-0.00 K., zöldborsó, hüvelyes 0.00-0.00 K., kifejtett 0.00-0.00 K., paradicsom 6-8 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 10.00-12.00 K., ecetbe 0.60-1.00 K., savanyítani 0.80-1.00 K. 100 db.-ként. Paraj 0.00-0.00 K. kg.-ja.

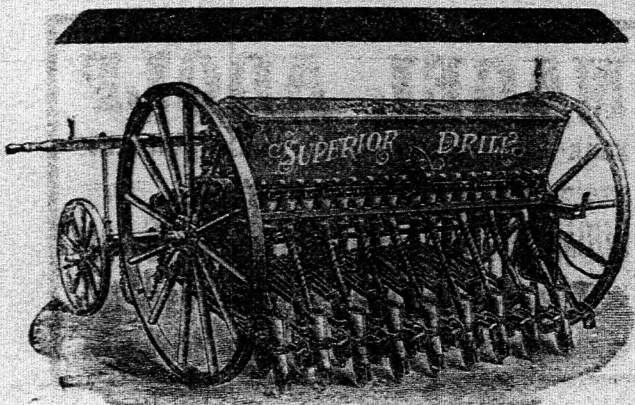
Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 20-32 fillér, érett chasselas — fillér kg.-ként. Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 0.00-0.00 K., másodrendű —, harmadrendű apró áru — K., körte elsőrendű 40-60 K., másodrendű 20-30 K. q.-ként. Dió I 40-60 K., II 30-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye — K., kantalup — K., turkesztan — K. 100 kg.-ként. Veres szilva — K., ringló — K. 100 kg.-ként.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 7-94 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer!!!—
 !!! Tessék közelebbi leírást kérni!!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.
 Egy- és többvasu ekék.
 Háromtagu és egytagu hengerek.
 Triőrök. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Égézőépítőeszközök 12 HP.-ig. — Ipari mezeonyok 200 HP.-ig.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
 Budapest, IX., Köztelek.

Tanulmány a berni szarvasmarháról.

Hazai berni tenyészetek ismertetése.
 Írta: Sacci dr. Kukuljevič József m. k. állatorvos.
 Előszóval ellátta: Monostori Károly.
 39 ábrával. **Ára: 2 korona.**
 (Bérmentes küldéssel 2 korona 10 fill.)

Ezen fontos forrásmunka, a hazánkban lévő berni tenyészeteket ismerteti s így vasárló gazdáknak a legjobb útmutatással szolgál. Összesen 19 tenyésztő berni tenyészetét ismerteti és 39 képen mutatja be azok érdekességeit és szebb egyedeit. A könyv négy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. Tanulmány a berni szarvasmarháról. II. Történelmi áttekintés. III. A tenyészetek ismertetése. IV. Visszapillantás és vezérelvek a berniek tenyésztése terén a jövőre nézve.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

VIRÁG és FARAGÓ
 Vasipari és gazdasági-cikkek gyártelepe.

BUDAPEST, VII. Ilka útca 11.
 TELEFON: 87-22. KÉRJEN ARJEGYZÉKET TELEFON: 87-22.

Ujdonság! Ujdonság!

AZ OKSZERŰ BAROMFI-TENYÉSZTÉS.

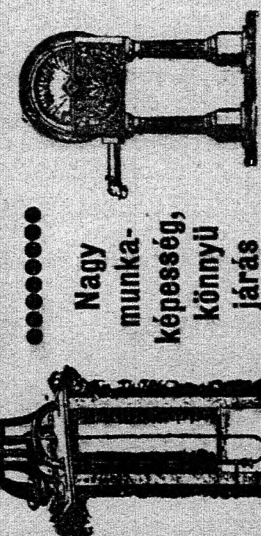
E nagyfontosságú szakkönyv magamagát ajánlja. Mindenkinek, aki kedvet érez a baromfitenyésztéshez s emellett anyagi függetlenségre is vágyódnak, megbecsülhetetlen szolgáltatásokat fog tenni.

Ára füze 3 K 60 fill., velinszürke vászonkötésben 5 K.
 Megrendelhető a "Pátria" részv.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel, csúvek részű, láncz czilazott aczából. Gummi könnyen kicserélhető

Minden mélységre alkalmas

Nagy munkaképesség, könnyű járás

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÓKÓLY-UT 183/a. SZ.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE TENGERSZÁRTÉPŐGÉP

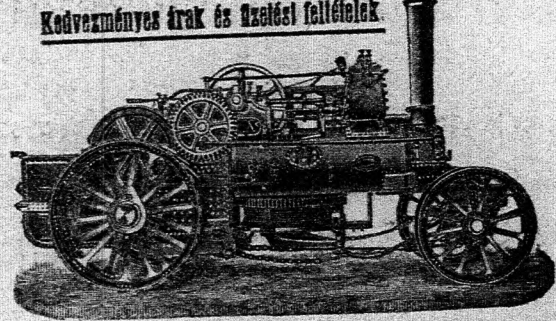
szabadalmazott az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengersizárat legtökéletesebben tépi szét és így a zombolyázáshoz előkészíti takarmányozási célokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!
 1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

"NICHOLSON" gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.
 Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállit
KEMNA J. gőzeke- és gépgyár ■ ■ ■ Magyarországi igazgatósága BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt **kartellen kívüli**

mag-
gabona-
burgonya-
lisztes-
gyapju-

ZSÁK

behordási-
kazal-
repcze-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.

Sürgőnyezim: **NAGELA BUDAPEST.**

Vidéki telefon: 35-92.

„HUNGÁRIA” kettős, közli, favéges vagy manilla-aratógép kéveközőzők.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok.

Tiszavidéki vetőbuza. :: :: ::

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesület
értékesítő szövetezete szállít 50 mázsán felüli tételekben vető-
magul leginkább ajánlatos 81 kg-on felüli minőségi súlyu, elsőrendű,
bőtermő, gyommentes eredeti

tiszavidéki vetőbuzát ::

Szolnok közelében Tiszavidéken fekvő vasúti állomásokról.
A szállításhoz 1-ső rendű új jutazsákok egy korona 20 fillér, kettős
vitorlavászon kenderzsákok egy korona 40 fillérért kaphatók, vagy a
szállítás saját zsákokban is történhetik. Pontos mintával és árajánlattal
szolgálgat: **Gazdasági Egyesület, Szolnok.** 887

Harminczhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó **GRÓF TELEKI ARVÉD**
drassói uradalmában, posta, jut
KONCZA. 815

Igásökör-eladás.

Bérlet lejáratá folytán a vasvári béruradalom eladja
összes **szilaj igásökreit** és minden néven
nevezendő gazdasági felszerelését, u. m. **cséplő-
és vetőgépek, Vidats-ekék, boronák,
hengerek, szekerek** stb. minden a legjobb
karban. Tudakozódní lehet a **béruradalom-
nál, Vasváron.** 875

Donvidéki orosz buza ugy szem
matermésre rendkívüli bőtermő, Mm.-ként 30 kor. eladó, ugyanott

Petkusi-rozs bőtermő, hosszú kalászu és szal-
májú rozsféleség Mm.-ként 25 K.

Smilkawi-rozs hosszú kalászu és vastag
szalmájú korán érő igény-
telen rozsfajta métermázsánként 25 koronáért eladó. Árak Gal-
gócz (Nyitra m.) vasutállomásra szállítva értendők. Zsákok önkölt-
ségen számíttatnak.

872

Galgóczy uradalom gazdasági intézősége.

Ménésbéli lovak eladása.

Bálványosi **Satzger Pál** ur bálványosi gazdaságában a ménés
felhagyása folytán **12 árú félvér angol tenyészkancza**, részben csikóval,
valamennyi Veliki angol telivér-mén által befödözve, folyó évi **augusztus**
hó 30-ikán délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtés útján a legtöbbet ígéro-
nek eladatni fognak.

Az árlejtés az uradalom **Csege** majorjában történik, mely Balaton-Füld-
vár déli vasut állomástól egy óra járásnyira van, hová kívánatra kocsik kül-
detnek. Bővebb felvilágosítást ad az **intézőség, Bálványon** (Somogy m.)
855

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szó-
val az összes házi állatok **erősítésére,**
**edzésére, azok egészségének ép-
ségben tartására** a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi
szereket, mert a leghatásosabb s legjobb mi-
nőségű kipróbált anyagokból készült.

Használatban van minden jelentékenyebb
gazdaságban, állami és magánmésben, ka-
tonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár., drogéria- és fűszertár-
ekben vagy közvetlenül a készítő.

BRÁZAY KÁLMÁN czógnól, BUDAPESTEN
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszol-
golás és bérmentes szállítással **24 korona.**

**NOLC JÓZSEF
ÉS DREGER A.
egyesült termelők központja,
CHLUMETZ a/C.**

A legelőkelőbb német termelők, Lochow F., Petkus
(Mark) és Strube Fr., Schlanstedt (Szászország) csalla-
kozása mellett ajánlanak **őszi vetésre**

1. **Lochow F.-féle** petkusi **eredeti téli vetőrozst**, a világ legjobb
és termédsusabb rozsa. — 2. **Strube** eredeti **squarehead buzát**, igen
nagy hozamot ad, tartósság és hideg elleni ellenállásban felülmulhatlan.

Árjegyzékek és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Különösen megjegyezzük, hogy nem holmi utánvetés vagy utántermés, illetve
új terméssü gabonát ajánlanak a nevezett termelők, hanem

magát az eredeti vetőgabonát,

melynek egyedüli termelői és egyedüli elárúsítói Magyarország és Ausztria
részére a fenti egyesült termelők. — Kérjük a címet pontosan megjegyezni:

Chlumetz a/Cidlina, Ostböhmen.

DEHNE Fr.

gőzekegyára, HALBERSTADTBAN.

Magyarországi
képviselője

Ajánlja **compound szabadalmazott legújabb 20-as**

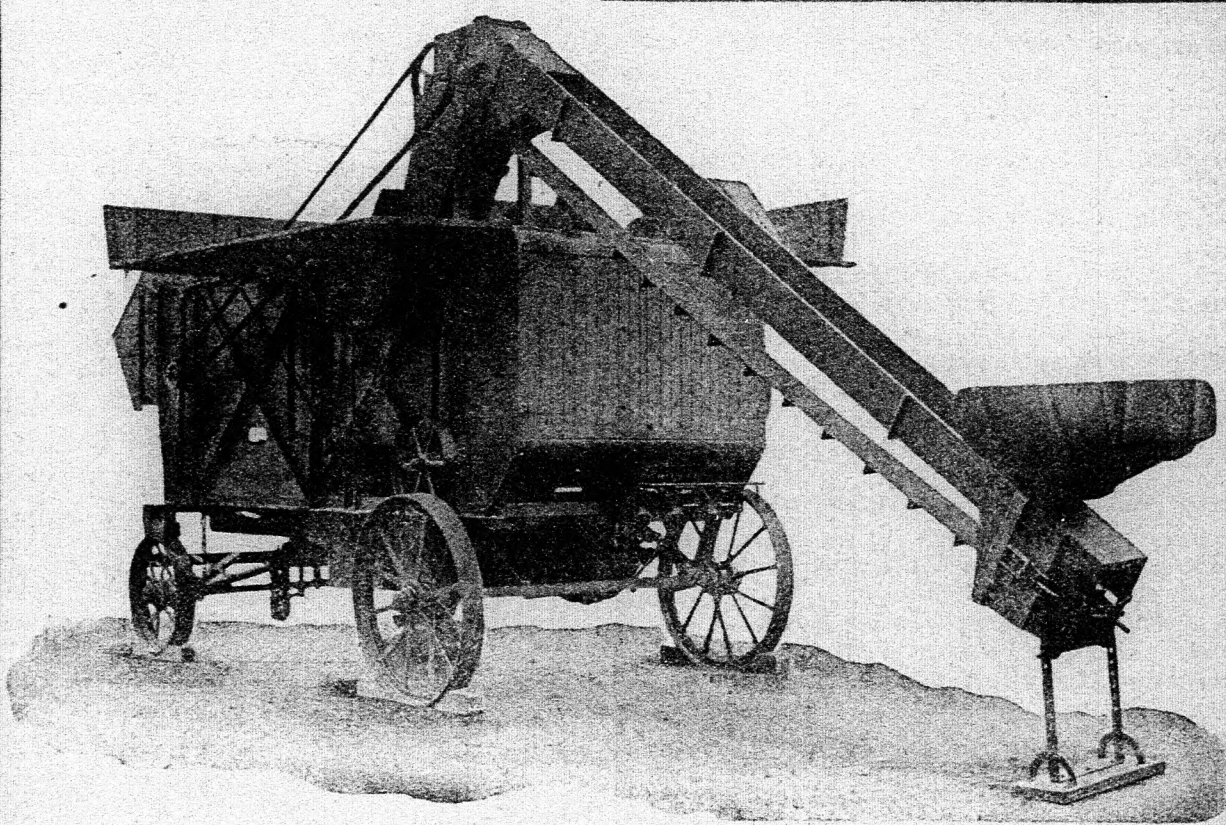
TIMÁR EDE czógnól, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.

gőzeke-készletei,

melyek az eddigiek között felülmulhatatlan előnyökkel bir-
nak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják.

ÓRIÁSI MUNKAKÉPESÉG!

Az Állami Gépgyár új szerkezetű
gőztengerimorzsolója
 és gőzcséplőgépre szerelhető
morzsolo szerkezete.

Új rendszerű gőzmorzsoló.

Óriási
 munka-
 képesség és
 tiszta munka.

Tartós,
 könnyen
 keze helő
 szerkezet.

A gőzcséplőgépre szerelhető tengeri morzsolókészülékről többek között

Báró Orczy Andor ujszászi uradalma a következőket írja: „... örömmel konstatalhatom, hogy a gőz-
 morzsológépek között ennél tökéletesebbet nem ismerek s bátran ajánlhatom bárkinek, mert felszerelése a gépre a
 lehető legegyszerűbb, valamint a munkája is.“

Paikert Henrik ur seprősi nagybirtokos a következőképen nyilatkozik: „... a nekem szállított és Máv.
 cséplőgépre szerelhető tengeri morzsolókészülékkel a legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve, amennyiben e szer-
 kezet nemcsak igen egyszerű, hanem hámulatos munkaképességű is és jól és szépen dolgozik.

Árajánlattal szívesen szolgál:

**A Magyar Királyi Államvasutak
 Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, V., Váci-körút 32.

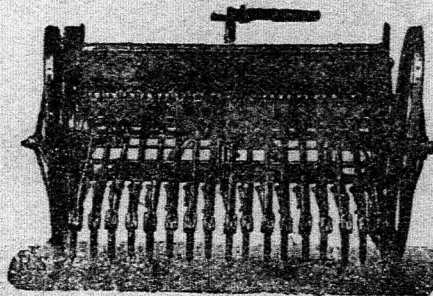
Uj gazdasági szakkönyvek.

- Mezőgazdák üzemi utmutója.** Kereskedelmi tanácsadó a gazdaközönség számára. Szerkeszti Párczer Gyula, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte főtisztviselője. Vászonkötésben K 5.—
- Szőlőművelés és borgazdaság.** Harmadik bővített és teljesen átdolgozott kiadás 157 ábrával. Irta Szilárd Gyula. Kiadja az OMGE. könyvkiadó vállalata. Vászonkötésben K 10.—
- A földbirtok megosztásáról.** Irta Bernát István. K 80.—
- Magyarországi uradalmak és gazdatisztek czimtára. 1908. 9. évre.** Szerkesztette Jeszenszky Pál. Vászonkötésben. K 15.—
- Az okszerű baromfitenyésztés.** 137 ábrával. Irta Kövy József. Előszóval ellátta Teleky József grófnő. K 3-60 Vászonkötésben. K 5.—
- A sertés Magyarországon.** 2-ik teljesen átdolgozott kiadás 74 ábrával. Irta Enesei Dorner Béla. K 7-20
- Nádudvari uram beszélgetései mezőgazdasági dolgokról.** 4-ik bővített kiadás 111 ábrával. Irta Tormay Béla. K 7-50
- A legujabb állami telepítések Magyarországon.** Darányi Ignác m. k. földm. miniszter megbízásából írta Lovas Sándor. 104 ábrával. K 2.—
- A szőlő helyes metszése.** 4-ik bővített kiadás. 31 ábrával. Irta Maurer János. K 2-50
- A gyümölcsfa.** Népies gyümölcstermelési könyv 42 ábrával. Irta ifj. Tejfalusy Ferencz. K 1-60
- A spárgatermesztés kézikönyve.** Irta Légrády Károly. K 40.—
- A vadőr.** Kézikönyv erdőőrök számára. Darányi Ignác földm. miniszter megbízásából írta Illés Nándor. 120 ábr. K 1.—
- A gőzlokomobilok szerkezete és kezelése.** 167 szövegábrával. Irta Naszályi József. K 3.—
- A stabil gőzgépek gyakorlati tankönyve.** 149 ábrával. Irta Naszályi József. K 5.—
- Tizenkét évi küzdelem a tőzsdéken üzött fedezetlen határidőüzleti szerencsejáték ellen.** Irta Zselénski Róbert gróf. K 5.—
- A homoki szőlők trágyázása.** Irta Cserháti Sándor. K 60.—
- Iparos kate.** Gyakorlati utmutató általános ipari kérdésekben. A hazai ipar sematizmusa. Szerk. Dóczy Sámuel dr. Vászonkötésben K 4.—
- Patkolástani kézikönyv.** 329 ábrával. Irta Nádaskay Béla dr. és Schwenszky Armin. K 6.—
- Amerika.** A kivándorlás és visszavándorlás kérdését tárgyaló munka. Irta Gróf Somssich Gyula. K 2.—
- Törvényszéki állatorvostan.** Gazdák használtára. Irta Dr. Hutyra Ferencz. Vászonkötésben K 10.—
- Jegyzéknapló baromfitenyésztők részére.** Irta Kövy József. Kötve K 3-50
- Sebészeti operálástan.** 2-ik javított és bővített kiadás. 253 ábrával. Irta Plósz Béla dr. Vászonkötésben K 10.—
- Adatok a magyar agrárpolitikához.** A jobbágyág felszabadítása után. Közös erdő, közlegelő, arányosítás, urbéri rendezés stb. Irta Sebess Dénes dr. K 8.—
- Mit nyújtanak az állam és a városok az iparnak?** Hiteles ad. tők nyomán közrebocsájtja Sugár Ottó. Előszóval ellátta Szerényi József. K 4.—
- Néhány őszinte szó a szeszkontingens kérdéséről.** Irta Darányi István. K 1.—
- Gabonakereskedők és termelők kézikönyve.** Irta Szabados József. K 3.—
- Teasütemények könyve.** Irta Bodnár Eva. K 1.—
- Hazai ipar.** Az ipari kedvezményekről és közszállításokról szóló törvény. Irta Ujlaki Géza. K 4.—
- A gőzerőnek felhasználása a szántóföld erőművi megmunkálásánál.** Irta Eisbein C. I. dr. K 1.—
- A hazai szövetkezeti gabonarakktárak.** Magtári rajzokkal 3-ik kiadás. Irta Horváth János dr. K 2.—
- A cséplőgépek szerkezete és azok kezelése.** 334 ábrával. 2-ik kiadás. Irta Balassa Frigyes. K 6.—
- Méhszeti Zsebnaptár 1908.** Szerk. és kiadja Ivánkovich Béla. Vászonkötésben K 3.—
- A fatenyésztés.** 9. ábrával. Uj kiadás. Darányi Ignác földm. miniszter megbízásából írta Molnár István.
- A szőlő trágyázása.** Irta Ballay Jenő. K 2.—
- A gyümölcsfák fontosabb ellenségei és betegségei.** 50 képpel. Irta Barna Balázs dr. K 2.—

Megrendelhetők a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron a jelen idényre: **SACK RUDOLF** elismert kitértő gyártmányait, aczélekeit, vasboronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit, szecsavágó-, répvágó-gépeit. Kézi-, járgány- és gőzhajtásra elsőrendű biztonsági járgányait, „Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb szerkezetű takarmánypároló-készülékeit s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktéglikát, cement-födécserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Fellette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 262-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Kétfélegességi géppár homok értékesítésére

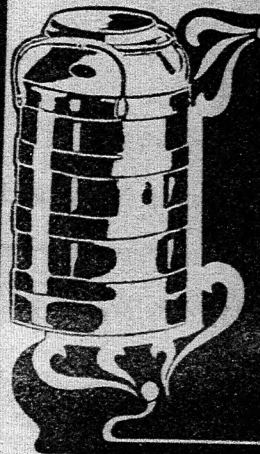
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GA PARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében.

270 munkás
95 szabadalom

Tejkannák,
tejgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITNER és RAUSCH

CEGNEL

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

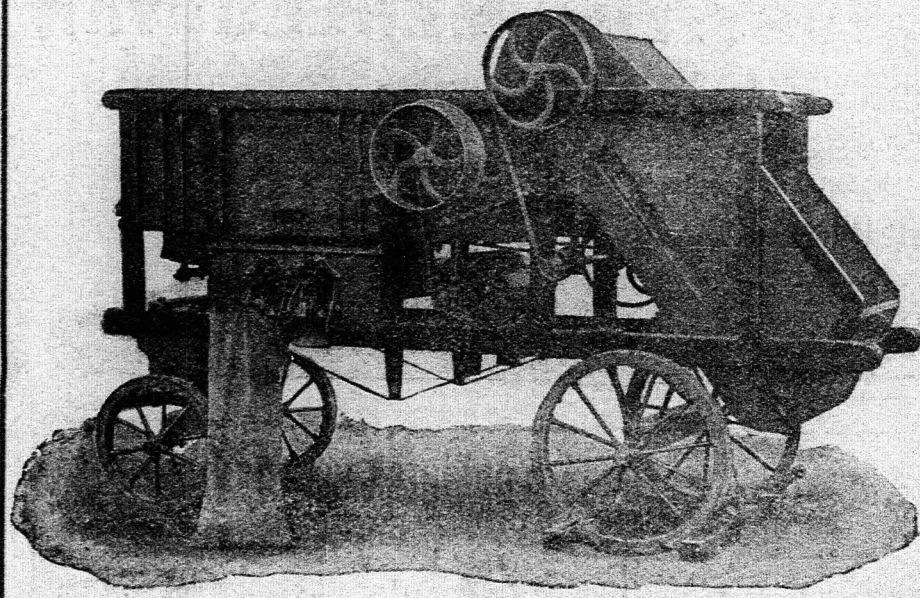
Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendű tenyészetből, deczemberi tenyészképes

kanok

eladók KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).

6119

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Budapest, VI., Váci-körut 57. szám.

Magyar Gépgyári művek r.-t. Kispesten.

Ajánlja legújabb „Casali” kukoriczamorzsolóit

gőzhajtásra. Az I. számú napi munkaképessége 6—10 waggon, a II. számú napi munkaképessége 10—15 waggon kukorica. Ezen „Casali” kukoriczamorzsolók nagy munkaképesség, kifogástalan munka, könnyű kezelhetőség és csekély hajószükséglet által tűnnek ki.

Terjedelmes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetir.

Nagyobb uradalmat vételre.

Lehetőleg sok erdővel, vagy tiszta erdő-birtokot az országnak bármely vidékén, készpénzfizetés mellett keresek. Fődolog, hogy igazi és nem kivágott, tönkretett erdő legyen.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Interurban telefon 12—85.

HAUPTNER

állattenyésztési és ápolási valamint állatorvosi műszerek és eszközök!!!
mint: bázisingsondák, trocárok, irrigátorok, sebfeckendők, klystírek, dr. Raebiger-féle hüvelykenőcs-fecskendő, szegecselhető Crotalla füljelzők, tetováló fogók, lo- és marhanyírógépek és ollók stb. Árjegyzék ingyen és bérmentve!
MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁR:
GEITNER és RA SCH cég BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 2. szám.

Párisi világlágitás 1900. „GRAND PRIX”.

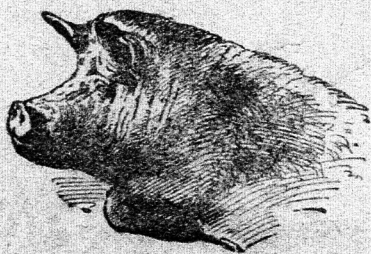
Kwizda-féle SERTÉSPOR

Étrendi szer a hizás elősegítésére.
Kis doboz kor. 1.20, nagy doboz kor. 2.40

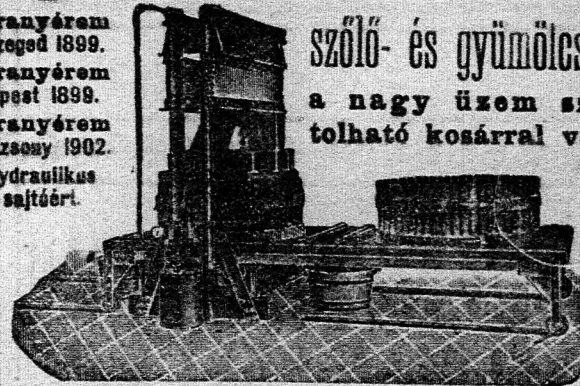
Kwizda-féle SERTÉSPOR

csak a mellékelt védjeggyel valódi. — Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, Király-utoza 12. sz. és Andrássy-ut 26. sz. III

Hydraulikus sajtók

Aranyérem Szeged 1899.
Aranyérem Bpest 1899.
Aranyérem Pecsény 1902.
hydraulikus sajtóért.

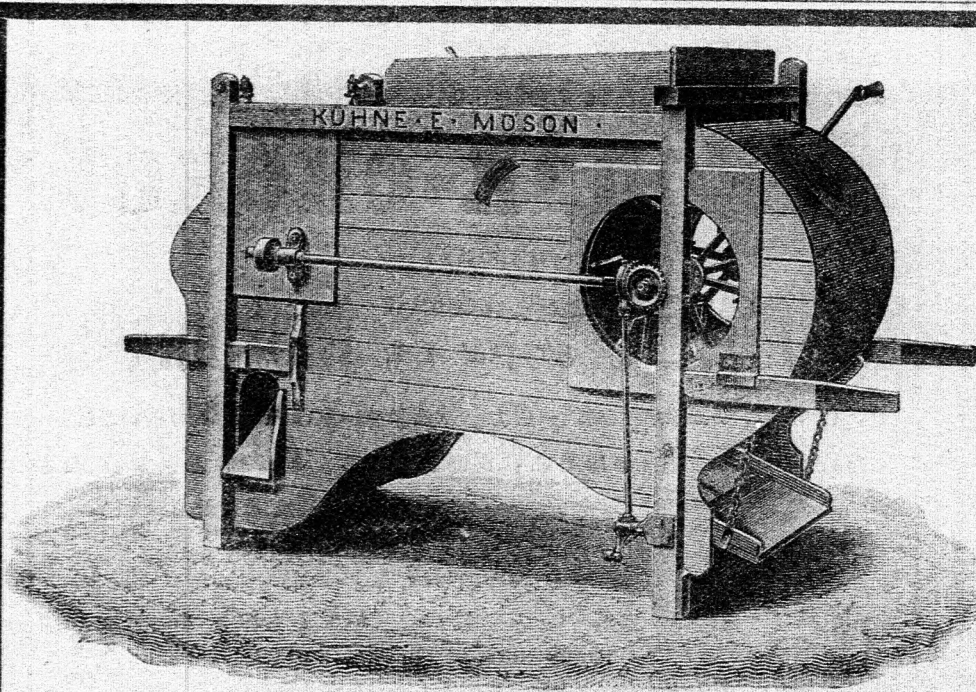
szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kltolható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen telenes számban üzembe helyezettett.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és tsa, Bécs, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. Képes árjegyzékét ingyen és bérmentve. Megrendelések idejében kértetnek.

Gabonatisztító rostákat,

szitanélküli szelelő magtárrostákat,

Konkolyválasztógépeket,

Ekéket és vetőgépeket

elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-társ. **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Természetes phosphát-liszt közvetlen a bányából!

63% phospháttartalommal a legjobb és legolcsóbb, valamint legtartósabb ásványtrágya minden vegyi hozzátétel nélkül (a francia mezőgazdánál kizárólagos használatban).

További felvilágosítással szolgál az egyedüli elárúsító Magyarország részére (kartellen kívül)

Ajánlatos minden gazdaságnak kísérletet tenni ezen phosphát-liszttel, mely a földet nem uszorazza ki, hanem természetes uton látja el termelő erővel.

REICH JÓZSEF, FIUME.

Őszi vetésre Diószegi óriási buzánkat

mely számos gazda egybehangzó értesítése és a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia növénytermelési kísérleti állomásnak több buzafajtával végzett vetési kísérlete szerint úgy szem-, mint szalmahozamra nézve első helyen áll.

Diószegi Cukorgyár, Diószeg (Pozsony megye).

806

A pécsi baro nfi- és tojásértékesítő szövetkezet felszámolóí ezenel közhírré teszik, hogy a szövetkezet tulajdonát képező, kifogástalan állapotban levő baromfi-hizláló vasketreczei szabadkézből eladatnak.

Bővebb felvilágosítással szolgál fenti szövetkezet felszámoló bizottsága Pécsen és az Országos Központi Hitelszövetkezet ipari osztálya Budapesten, VIII., Baross-u. 13.

Pécs, 1908 augusztus hóban.

A felszámoló bizottság.

803

Őszi vetésre ajánljuk több éven át a legnagyobb gondal történet miveltés és a legteljes mértékű válogatás által megnevesített bőtermő **SEGESDI** (somogyi)

tarbuzánkat,

melyről igen sok gazda elismerő értesítése és a magyaróvári m. kir. gazd. akadémia növénytermelési tanszékének 1907. évi kimutatása szerint, a termelési kísérletre vetett 4-féle hazai buzaféleség között a legnagyobb szemtermést adta. **Gróf Széchenyi Bertalan jószágfelügyelősége**, posta és sürgöny **Felső-seged**, vasútállomás **Seged** és Beleg.

870

Bejegyzett védjegy.

Viharálló, rozsdavédő

a legjobb mindennemű vas-szerkezetek mázolására.

Különösen ajánlható: **Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazmeterek, kandelaberek, vasrácsok és vasajtók mázolására.**

Minium-alapozás n m szükséges.

Mintamázolattal, prospectussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

festékgyárak

Budapest, VII., Órnagy-utca 4.

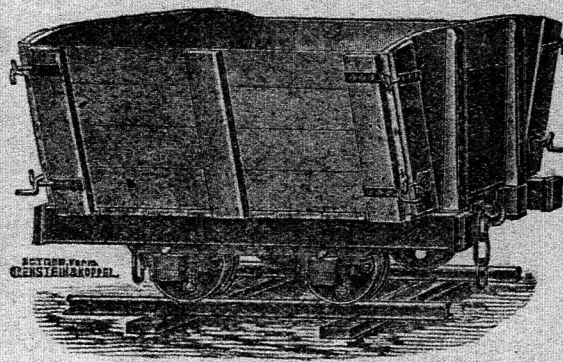
A mikosdi uradalom ajánlja őszi vetésre éven át kipróbált „Vilmorin Andrieux“-től szerzett eredeti mag után termelt, az ideai nagy szárazságnak nagyon ellentálló francia buzait, ugymint:

Bordeaux, Bon-Fermier és Gros-Bleu-t

100 kg.-kint **26 koronáért** ab vasuti állomás **Zalabér**, vevő zsákjaiban szállítva a vételár előzetes beküldése mellett.

Bővebbet „**Uradalmi intézőség, Mikosdpuszta per Zalabér**“.

881

Mezei vasutak

ló- és mozdonyüzemre,

vasuti berendezések bérbeadása,

nagy sín-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet,

új és használt állapotban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 102. Gyár: Puztaszentlőrinci nyaraló.

742

Gőzeke acetylen-lámpák

Ejjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

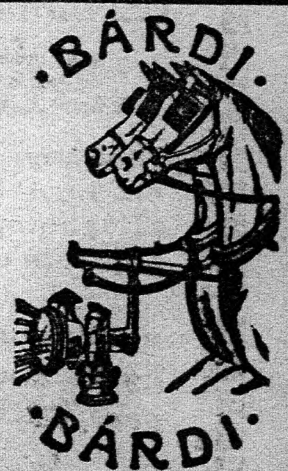
Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnycim: Pneumatic.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

UTÁNZATTÓL **Szőlő** UTÁNZATTÓL
ÓVATIK! ÓVATIK!

Szárgaság (clorosis) rákfenésedés (anthracosis) ellen, biztos védekezési szer: Schloesing lecsapott vasoxidos kénpora.
Lisztharmat ellen: Schloesing lecsapott egyszerű kénpora.
Szőlő irt peronosporája ellen: Schloesing lecsapott rézgáliczos kénpora.

Szőlő peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora.
Burgonya (olompér) peronosporája ellen: Schloesing permetező bordói pora.
Üszög ellen: Vetőmagok csávázására: Schloesing bordói pora.

Szállítás a rendelés vétele napján. Ajánljuk Schloesing versenyen kívüli — a világon legjobb — permetezőjét, háti kénfújtatóját és kézi kénfújtatóját.

Schloesing Frères & Cie rész. v. ény. társaság, Marseille (Franciaország).
Vezérképviselő Magyarországon részére:
Frankl Adolf banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. Saját ház. Telefon 25-40.

Megbízható képviselők minden megyében. Ismertetések, árjegyzékek minden érdeklődőnek készpénzre és díjmentesen. Védjegy földgömb Védjegy Schloesing Marseille.

Bánáti vetőbuza.

Az őszi vetésre ajánljuk koránérő 83 kg. súlyú bánáti vetőbuzánkat 14 koronáért per 50 kg. loco Billéd.

Ezen buza nagy sikértartalma és aczélessága miatt Magyarország gőzmalmai kiválóan kedvelik.

Az 1900. évi párisi világiállításon ezen buza az ezüstéremmel lett kitüntetve. — **Kivánatra mintát küldünk.**

A zágrábi érsekség billédi uradalma tisztartósága
BILLÉD, Torontálmegye. 851

Utánnyomat nem fizetnek.

A CSÉPLÉSI IDÉNYRE AJÁNL

CSÉPLÉSI MÁZSAKÖNYVET

quart (4-ed rét) alaku 50 lapos füzet darabja kék másoló (indigó) papírral együtt .. .. 1 korona.

ÉRTESSÍTŐ CSÉPLÉSRŐL

keskeny alaku, két-két egyenlő szövegű lappal, melyekből egyik kitéphető, kék másoló (indigó) papírral együtt .. 1 kor. 60 fill.

a "Patria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya főfeladatát tüzi ki a beiterjesztés és az eddigéig hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okszertű gazdasági berendezés alapjait szolgáló Üzemtervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemenek ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Elvállalja a gazdaság jövedelmezőségi számításait elkészíti. Tanácsot ad birtokbérbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot ad. Tanácsot ad vitás ügyekben a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékecséleket végez. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztek és egyéb képzetesebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és befizetés esetén az összeg visszatérítését kiegészíti. Adóelengedések ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányú működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:**
- 543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, csementegyártással, iparvágány s méregekkel, urlakkal. Birtokot átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zahureszky, Túrje.
  - 197 m. hold pilléscsúcsai vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magfűvel, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás íveges, zárt verandával.
  - 200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő épületekkel.
  - 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold árszertel, köves ut mentén.
  - 100 kat. hold körül I. o. bacska föld, 15 percnyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenc-útszertől 8 percnyire, urlak és gyümölcsösök.
  - 500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urlakkal.
  - 1016 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülből 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
  - 608 kat. hold Emselében, vasutól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel.
  - Tamasvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primálisan klasszikus kert talaj**, nagy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtészes kölcsön.
  - 280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútállomástól minton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakkal, 60 m. h. erdőállományokkal.
  - 586 hold Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400.000 korona. Esetleg bérbe is kivehető.
  - 384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
  - 1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemcsa gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó.
  - 2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitérőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomító, jó munkássziszonyok. Ára felszerelés nélkül 660.000 K. Amortizációs teher 200.000 K. Esetleg bérbe adó.
  - 290 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénüzemre alkalmas.
  - 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó.
  - 855 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urlak. 40 h. dohányengedély. Jókabban levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305.000 K.
  - Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K.
  - 612 m. h. Borsod megyében vasútállomástól 6/8, épülő vasutól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melynek az urlak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.
  - 2400 m. hold sik fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ára 700.000 kor. Teher 400.000 kor., mely rajt maradhat.
  - 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáccs-erdő épületekkel.
  - 184 hold Pest megyében vasútállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urlakkal és kellő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.
  - 139 m. hold Pest megyében vasútállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért.

Birtokvétel:

- 200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családoknak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kiseb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomás közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 1000 holdig cserébe fővárosi házárt, egy tulnyomon erdőből álló, Hont, Nógrád, Örmör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 2916
- 3-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 507
- 200 holdas birtok ur lakással, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3950
- 10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 3962
- 2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukoriparra vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 9
- 800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 5215
- 2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, vasut közelében. 456
- 250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 5216
- 3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. 12/4
- Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasutól, országnál mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemel. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel. 496

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehénüzem üzemel. Urlak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezeket kivül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérletközvetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

AGRARIAERŐTAKARMÁNYGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, V. KER.,
BÁTHORY-UTCZA 5. SZ.Ajánlja Agraria védjegyzett, kitűnő minőségű,
saját gépjárművel gyártott elsőrendű 830**erőtakarmányát.****Komárom város mellett**

3 kilométerre fekvő

573 magyar holdas**birto**k, tiszta szántóföld,
október 1-től haszon-
bérbe adandó. Czim a
kiadóhivatalban. 883**Tejeladás.**A szécsényi tejszövetkezet által évenként termelt
mintegy 700,000 liter tej 1909. évi április 1-től
1912. évi október 1-ig eladásra bocsátatik.A tejgyári épületek, a gőzerőre berendezett tej-
feldolgozó és a sajtgyártáshoz szükséges szerelvé-
nyek tejevőnek használatra átadatnak.Venni szándékozók felkérhetnek, hogy ajánlataikat
legkésőbb 1908. évi augusztus hó 30-ig alul-
írotthoz beterjeszteni sziveskedjenek.

Szécsény (Nógrád m.), 1908 augusztus 10.

Ruszinkó Antal

kir. tanácsos, tejszöv. igazgató.

868

Telettetésre elfogad**60 drb 1-2 éves tinót és**
4-500 juhot felébe, 60 db
fejőstehenet harmadába.

Megkereséseket a kiadóhivatal továbbít.

869

Nincs többé büz!**A Bonodor folyadék** a legbiztosabb árnyszék
szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Eleg-**
súlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50
K. (Elegendő 1 óvra.) 1 kg. próbacsomag
2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül.
A Bonodor por vízeldek azonnali szag-
talánítására kitűnő szer. 5 kilós posta-
csomag **bérmentve 7 K.**, 1 kilós próbacsomag
2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés
készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:

FODOR FERENCZ

Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

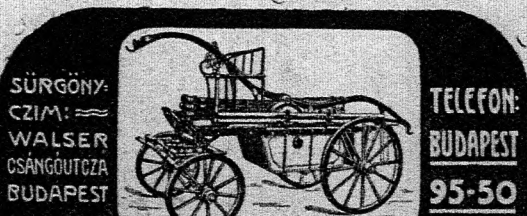
280

Száritott répaszeletet
melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

Sebők Emil és Társa

Budapest, V., Lipót-körút 2. szám.

Őszi vetésre eladó, míg a készlet
tart, nagy mag- és
szalma-hozamu **Probstei roz**
76 kilós honosultab Zalabér állomás, vevő zsákjában, leg-
alább 10 q vételnél, utánvét vagy kész-
pénzfizetés ellenében 22 K mmázsánként,
ugyanilyen feltételek mellett 81 kilós,
rozsa, megdülésnek ellenálló, nagy mag-
és szalma- **kopasz buza** méter-
hozamu 25 K-ért mázsánként, kívánatra mintát küldünk.
Zalabéri uradalom, Tölcsány, posta Pakod,
Zala megye. 886SÜRGÖNY-
CZIM: WALSER
CSÁNGÓUTCA
BUDAPEST TELEFON:
BUDAPEST
95-50**WALSER FERENCZ**
CÉGTELJELŐJEK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÖZŐGYULA**TÜZOLTÁSI SZEREK-ÉS SZIVATTYÚK-GYÁRA,**
HARANG-ÉS FÉMÖNTÖDE
BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6 B.VILLAMOS MEGÁLLÓ:
VÁCZIÚT,
A RÉGI VÁM
KÖZELÉBEN.**MOST JELENT MEG!****A SERTÉSHIZLALÁS**"különös tekintettel a sertésveszre"
Tapasztalat alapján írta Előszóval ellátta**BACKER GYÖRGY SZEMERE HUBA**
Magyar Mezőgazdák Szövet- országgyalálási képviselő.
kezele kőbányai sertés hizlaló telephének intézője. Ára bérmentve küldésével 2 K 10 fMegrendelhető a "PÁTRIA" r.-t gazdasági
szakkönyvkereskedésénél, BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám.**MAGYAR GAZDÁK****ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE**

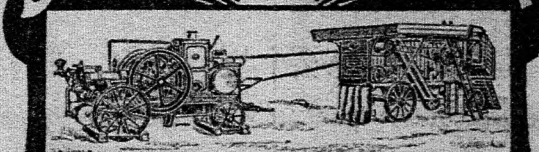
BUDAPEST. (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4.Nagy közpinczei:
BUDAFOKON.**Eladó vetőbuza.**Lonkai Armin feketei uradalmi bérletén
fajtiszta magyar**buzavetőmag,**teljesen üszögmentes, bármely mennyiség-
ben eladó. — Bővebb felvilágosítással a
gazdasági intézőség, Feketepuszta, u. p.
Lepsény szolgál. 880**Prima bánati****VETŐREPCZE**

kapható

ACZÉL GYULÁNÁL

Temesvár. 873 Telefonszám 66.

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK**BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR**
PODVINECZ ÉS HEISLER
Budapest, Gyár: VI. Váci-út 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

ELADÓ

a birtok parcellázása miatt két garnitúra

cséplőgép szal-
makazalozóval!8 HP lóerejű, Clayton és Shuttleworth-féle
gyártmány **igen jó karban**, jelenleg mű-
ködésben látható. Tarnamérai uradalom,
Tarnaméra, Heves megye, vasuti állomás
Ludas, hova kívánatra kocsit küldünk. 874**ÉRTÉKESIT**husféléket, baromfi, vadfélék, tejterméket,
tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és
MINDENMŰ ELELMICZIKKÉT. Hordóbor-
értékesítő osztály. : Égetett szeszesitalok
értékesítése.**A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET**
vezérképviselői.A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindenemlé-
rtékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Szénát Szalmát

muhart, zabosbikkonyt bármily mennyiségben

veszek és eladok.

780

Felpréseléshez modern gőz- és lópréseimet bocsátom eladó rendelkezésre.

SCHREIER BÉLA
takarmánygyáros
Budapest, VII., Népszínház-
utca 22. Telefon 20-52.

Cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Szakra menő károktól mentheti meg gazdaságát a cséplőgép kezelésénél Balassa Frigyes, most 2-ik bővített kiadásban megjelent „Cséplőgép-kezelés” című kézikönyvének utabizalmi útját szerint eljár. A nagy, földművelésügyi miniszter ezen a könyv-placon egyedül álló szak-könyvet az összes gazdákörök figyelmébe ajánlotta. — A művet 6 kor. 30 fillér előleges beki-
rdés ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Fontos minden szőlősgazdának:

A szőlőtöke helyes metszése és annak okszerű nyári kezelése.

Saary Ákos.

1 korona 50 fillér előleges beki-
rdés ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Mindenemű

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és leg-
jutányosabban a **Fischer-féle**
zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. szerethetők
be. A Fischer-féle szab. impreg-
nált szavatolt tiszta lenből készült
vízhatlan ponyvák nagy straps
mellett is citriának 10-12 évig.
A 25 év óta feunálló Fischer-
féle zsák- és ponyvagyár az ország
legjelentékenyebb uradalmának
szállítója. Pontos szolid kiszol-
gálás. Ponyvakölcsönző intézet.
Árjegyzék, minták kívánva in-
gyen és bérmentve küldtnek.

A legeltetési rendről.
A mezőgazdaságról és mezőrend-
ésről szóló 1894. évi XII. t.-cz.
rendeletével alá eső területeken.
Az érdeklő birtokos közönség
használatára. Ajánlva a m. kir.
földművelésügyi miniszter 38191-
1906. 01 13105-1908. sz. rendeleté-
vel. Irta: Dr. Pavlik Sándor.
Ára 2 kor. 20 fillér, mely összeg-
nek előleges beki-
rdés ellenében bérmentve szállítja a „Patria”
r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.
(Köztelek).

**Ásványi és csontliszt-
szuperfoszfátot
továbbá szárított
cukorrépa-szeletet
legolcsóbban szállít:
STEINER és WALLEZ Wien, I., Graben 16.**

Világhírű szabadalom
18. Államban.

**Stadel-Torkos
földmérő-taliga**
Kapható
Stádel gépgyárban, Győrött.

**A gőzlokomobilok szerke-
zete és
kezelése.** Irta Naszály József,
okl. gépészmérnök, m. kir. ker.
ipari felügyelő. 167 ábrával. Ezen
minden gazdaságban nélkülözhe-
telen szakkönyv a lokomobílok
szerkezetéről és kezeléséről szük-
séges összes tudnivalókat köny-
nyen elsajátítható módon tartal-
mazza. Ára 3 korona 20 fillér,
mely összegnek előleges beki-
rdés ellenében bérmentve szállí-
tatik. Megrendelhető a „Patria”
r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésé-
ben Budapest, IX., Üllői-ut 25.

**Eladó
középbirtok.**

Nógrád vármegyében, Budapest-
hez közel, vasúti állomástól 2
kilométerre fekvő 140 magyar
holdes birtokomat, 4 hold finom
hegyi bort termelő földvel, 10 szőlő-
vetéssel eladom, esetleg ház-
térrel kisebb birtokkal megcseré-
lem. Szép vidék, kitűnő földes s
lakás gazdasági épületekkel.
11,000 korona 4%-os bankteher
áttétel. Értekezhetni csakis
személyemmel. 4687

DUDEOSZKY ISTVÁN
Cserháthalap község,
vasut és posta
Magyar-Nándor.

Adófizetők tanácsadója.
Utbaigazítást nyújt mindabban,
amit az összes állami és községi
adókról egy adófizető polgárnak
tudni hasznos. Irta: **Honty
Lajos**, 2-ik javított és bővített
kiadás. Ára bérmentes küldéssel
1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a
„Patria” r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében Budapest, IX.,
Üllői-ut 25.

Vétel

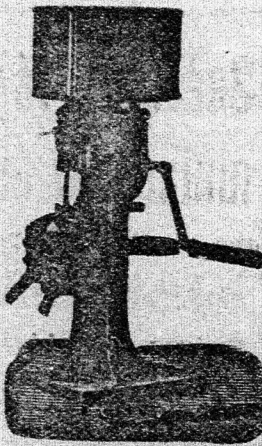
Tajvétel. Tejtérmetők, kik jé-
ket legjobban és leg-
biztosabban elhelyezni óhajtják,
szíveskedjenek mielőbb hozzá-
fordulni, mint a rég ismert
legmegbízhatóbb közvetítőhöz,
Spitzer Jákob Budapest, VI. ker.,
Landon-utca 3. 4695

Burgonyát vételre keresek
mintegy 10 wa-
gonnyi mennyiségben, ahol a le-
velődróróadás és gyűrésbetség
még el nem lépett. Ajánlatokat
Barcza Csabrendek, Zala megye
címre kérlek. 4702

Tejtérmetők figyelmébe! Tejet
veszek legmag-
sabb árban, bármily mennyiségűt.
Idényleges tejet a téli hónapokra
is veszek. Irta: **Fleischmann
Salamon**, Király-utca 12. 4711

**Őszi borsóra
mintázott árajánlatot kér
Drassói uradalom,
KONCZA 843**

Lenmagot
minden vidéki állomáson,
legmagasabb árak mellett
vasárol 775
KRAUSZ HUGÓ
terménykivitel üzlete
Budapest, V. Szabadság-tér 6.
Csakis árákkal megjelölt
követelésekkel ellátott aján-
latokat veszek tekintetbe.

Eredeti „Melotte” tejcentrifugák

a világ legrégebbi és legjobb tejfelfőzőgépjei
Játszi könnyű kezelése. Legcsekélyebb kopás.
Legélesebb lefőződés. Legnagyobb munkaképes-
ség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs
javítás. Több mint 200.000 db van napi haszná-
latban az egész világon. Örökinté munkaképes-
ség 125-500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő
GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

Gazdák Biztosító Szövetkező

BUDAPEST, VIII. KER., SAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIRTOKTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340- kor.

Tartalékok 744.760-16

Összesen: 2.715.104-16 kor.

1901 évi feleletleg 80.340- kor.

1902. " " 86.782-36 "

1903. " " 100.331-78 "

1904. " " 72.438-28 "

1905. " " 61.730-00 "

1906. " " 89.242-93 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember
életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az
1901. évi üzletfeleletből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt
tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelelet köz-
gyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évi üzletfelelet köz-
gyűlési határozattal 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár
ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1906. évben a jégkár
ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosí-
tásukat 5%-os engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetíté-
sével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen
szolgál.
Az igazgatóság.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalat
kiadásában
legújabbán megjelentek:

A gazdasági növények nemesítése

100 ábrával

Irta: **GRABNER EMIL** az országos magyar királyi növény-
termesztési kísérleti állomás adjunktusa
Ára füzve 5 korona, vászonba kötve 6 korona

Szőlőművelés és borgazdaság

161 ábrával

Irta: **SZILARD GYULA**
a gróf Esterházy-féle csákvári
földművelésiskola tanára
Ára vászonkötésben 10 kor.

A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony

Irta: **Dr. Vantsó Gyula**
Előszóval ellátta: **Rubinek Gyula** az OMBG. igazgatója
az 1900. évi XXVII. t.-c. magyarázata
Ára füzve 3 korona

Megrendelhetők a „Patria” r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai
 megbízásokat elfogadnak
járomos ökrök, tinók,
 sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Czlm: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám.
 Telefon 311.

Kisrendű Bonyhádi faj
 vöröstarka

Ökőr- és üszőborjakat
 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas vagy friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozik

Neizer Antal, Dombóvár Tolna megye

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökör és üszőborjakat

1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyancsak hasas v. friss fejű teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vállalkozunk

Spitzer és Weller
 Kis-Czell

Bonyhádi friss fejű-tehenek és tenyész-bikák jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesztén, Üllői-ut 24.

Telefon: Kispeszt 1.

Levél- és stírgönczim:

Flaschner Sándor
 4743 tehénkereskedő Bpest, Ferencz-körút 40.

Elsőrendű magyarfajú erdélyi járomosökrök, erdélyi ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szolnok-Deboka megye. 317

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökör és üszőborjakat ugyancsak legújabb lekölti való és

járomosökreit legjutányosabb árban ajánlanak; Klein Testvérek

Kerekezők **CZELLDÖMÖLK.**

Megrendelések egyezség szerint bármikor is állíthatók.

882

Orsz. törzskönyvezett számfelületi

telivér szimmenthali tehenek és üszők

eladók **PAJZS GYULA** telivér törzstenyészetében, Heves. 801

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjakokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben csatlósul és legolcsóbb árakon szállít:

Kohn Samu és József tenyész- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.

Telefon 91-25. Fiók: Újpest, Árpád-ut 99.

Eladó czigája tenyész-juhok, 1 éves 3 éves, idej tenyészállatvásárlás első állami any- és kos-díjjal lettek kitértve. Ugyancsak 1 éves 5 éves fehér bivalyok eladók. Czlm: Páskuj Antal Szilágysomlyó. 4446

Eladó zsonnal mélt. Nemeskéri Kics volt államtitár ur véglesi gyuldyából importált eredeti 2 db 4 éves, magyar fajta tehén darabonként 200 koronáért az érmihályfalvai gazdasági iskolánál. 4608

Szenttamási gazdaságban (Pestmegeye), vasúti Állomás: **Kunszentmiklós-Tass, levél- és stírgönczim: Kunszentmiklós, jutányos árban eladó legelsőrendű hasas és szopós-borjak**

bonyhádi tájfajta tehenek és tarka járomos-ökrök.

Az Idei tenyészállatkiállítás tehenek első állami díjjal lettek kitértve.

Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állomáson saját kocsi áll rendelkezésre. 588

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyész-lovak

és **tenyészmeének** vásárlásánál közvetlen a tenyészőktől, segédkezesem felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!

Czimem: **idősb Heinrich Mór**

lóvásárló ügynéksege **Csáktornya (Muraköz)**

Stírgönczim: **Heinrich Senior, Csáktornya. 5720**

Vegyések

A legnagyobb állami és első díjjal kitértve, borozei tiszteletdíj stb.

KOEHLER FRIGYES

kertművész és kertépítő Kerttechnikai iroda: **Budapest VII., Gizella-ut 15. szám.** (lakás: VII., Thököly-ut 46.)

TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Telítettség elvállal 80-100 db ridég jószágot akár rész-, akár pedig tartásdíj ellenében Schetsik István föld-birtokos Szolnokon. 4670

FAKULT BÖRKABÁTOK

sötét színekre tartósan festetnek 4559

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestőgyárában, Kassa.

ALAPITATOTT 1810.

Young girls' home BUDAPEST, VI., Landvay-utca 10. sz. saját villa.

Iskolába járó előkelő fiatal lányokat otthona. Igazgató: Vajda Ella főv. polg. isk. tanárnő. Angol nyelvű. Állandó felügyelet. Az állami felsőbb leányiskola, leánygymnasium, tanítónőképző stb. közvetlen közelében. Kényelmes összeköttetés minden iskolához. Művészeti és zenéi oktatás, idegen nyelvű tanítás. Aranyas kert. Modern higiénikus berendezés.

Bővebb értesítés és prospektus kívánatra. 776

Eladás

Egészen üzemképes, jó karban levő Mediusz-kazánt előmelegítő Alfaseparátor felezővel, gőzvezeték csövekkel elad Nagyermye és vidéke tejszövetkezet 1050 koronáért. 4709

Szöszös búkkönyv idej terrozzsal mézánként 4 koronáért, ósai borót, idej terrozz, 26 koronáért szállít Silbiger Áron gazdaság, Mezőnyárad (Borsod m.). Zsákok kívánatra beszerzési áron adunk. 4715

Eladó őzsi árpa, ameddig a készlet tart, vevőszájkában vasúton való szállítással. Bővebb felvilágosítást ad Hofmann Ede Nagy-Nemetyháza, u. p. Bicske Fejér m. 4703

Vetőmagbuzza. Őzsi díszeghi termés, tiszta, vetésre elkészítve, 83 kg súlyú, még a készlet tart, eladó. Vevő szájkában 25 korona árban Karácsondi állomásra szállítva. Idej terméseredmény 950 kg, magyar holdaaként. Klein Aladár, Karácsond (Heves m.). 4716

Kastély (Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czlm megtudható Moise Rudolfinál, Budapest, Nádor-utca 11. 789

100 hold lucerna aranymentes mag terméssel eladó és megtekinthető Dely Imre bérzsgaságában Peres, u. p. Furta, vasúti állomás Berettyó-Ujfalu, hol kocsi mindig kapható. 4565

Megvételre ajánljuk a következő vesztés folyóiratokat: Archaeologiai Értesítő 1881-84. évt., Aus allen Zeiten u. Landen 1887. I. évt., Budapesti Szemle 1879., 1881., 1882., 1887. évt. 1886. (4 f.), 1902. (3 f.), Deutsche Bundschau 1886-87. évt. (9 f.), Ergänzungsbücher z. Kenntnis d. Gegenwart 1870. évt. kötet, Földrajzi Közlemények 1876-90. évt., Gaea 1870. évt., Kiserletügyi Közlemények 1898., 1901/3. évt., Közgazdasági Szemle 1897., 1900., 1901/2., 1903. évt., Közoktatási Szemle 1889-1890. évt., Köztelek 1902-08/1. évt., M. Gazdák Szemléje 1896-98. 1889. (10 f.), 1900. (1 f.), Népgazdasági Szemle (1 f.), 1894., 1904. évt., Magyar Tanügy 1877-79., 1883. évt., M. Tud. Akadémiai Értesítő 1891-07. évt., M. Philosophiai Szemle 1885. évt., Nemzetgazdasági Szemle 1885., 1890. évt., Pädagogische Studien (Rein.) 1887. évt., Revue des deux Mondes 1883. évt., Századok 1877-1906. évt., 14 K. 12 fill., Szövetkezés 1896-98., 1903-04. évt., Tanügyletti Közöny 1882/3., 1890/1-1907/8. évt., Természettud. Közöny 1877., 1879., 1880-83., 1884., 1886-1902. évt., Turul 1885-1887. évt., Újsepe Zet 1879. évt. (24 f.), Czlm a ki dőhivatalban tudható meg. 1001

Burgonyát mindenféle és mennyiségűt vesz és elad Sándor A. Mudrók, Mitrovicza (Szerém megye). 4523

16 első díjjal és ezüstéremmel kitértetett

KALLAI LAJOS motorgyárában
 Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz., a legújabbabb benzincsőmotorok készíthetők

Teljes jótállás kitértetett

Ezen motorokat minden gazdasági tevékenység nélkül maga kezelheti az alacsonyabb iskolai szintű emberek is.

Kállai Lajos motorgyárakészlettel kitértetett sikerrel működnek az ország minden részében

Többek között: Bárány József urnál Maros-Neméti, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete.

Préselt **buzaszalmát és zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska). 6908

LEGYEK konyhából, kamrából, mézszárakból, istállókból, vágóhidról biztosan elűzhetők, ha a falakat **LEGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló oledgő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 8 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZNÉL Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 257**

Prima, száraz tengeri-moslók száraz répaszelet foszforsavas takarmányosonmező 40-42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf gyári meghatalmazottál Győr.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépelet **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

Eladó bérház!
 Budapest, IX., Mester-u, 12. sz.) a Ferencz-körút közelében, 134 □-ös Villamos megálló. Felvilágosítással ugyanott a háztulajdonos szolgálat. — Ügynekek kizárva.

Gazdák figyelmébe! **50% olcsóbb** mint bármely más világitó anyaga

pyroleum világitása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvétellel. — Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

Szénát és szalmát vesz és elad bármily mennyiségben **Ausch Frigyes** Budapest, Gaonatózside. 575

Maier Rikárd és Félix kincstári szállítók **Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30.** vesznek és eladnak minden állomáson bármily mennyiségű **szénát, szalmát, burgonyát.** Préselés saját és legmodernebb géppel. — A legnagyobb szolgáltatókészségű cég. 426

Gőzekék,

gőz üihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
művek társaság vasútveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági
szaktanácsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der
Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerke
Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:**
az Osztrák bánya- és kohászati tár-
saság magyarországi képviselőéhez,
Mayer Pál főhercegi felügyelő, **Budapest,**
VIII., József-utca 16-18 kéretnék. 6287

A baromfi-tenyésztés

összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Allandóan ujdonságok. 748

Kérje a 177. számú ingyen katalógust.

KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.
Telefon 37-35. ♡ ♡ Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki,
jogi és pénzügyi) lebonyolítása,
birtokrendezések, földmérések,
gazdasági vasutak, csatornázá-
sok, belvízvezetés, öntözés,
vasuti nyomjelzés, kisajátítások
keresztülvitele, mindennemű ::
mérnöki munkálatok. 6114

Agrikulturfosfát

a legolcsóbb fosforsav-
trágya és a hatása ugyan-
olyan mint a Tomassalak-
liszté és a Superfosfáté.

Ajánlatokkal és felvilágosításokkal szolgál a
magyarországi vezérképviselők:

ZWEBNER MÓR és FIA
műtrágya- és erőtakar-
mánynagykereskedése 468

Pozsony és Galgócz.

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és
kocsigyártó - ipartestület
védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Aranýérem
Budapest, 1902.
Alapított 1876.

UNZEITIG FERENCZ

csász. és kir. udv. szállító
különlegességi gyára
teljes növényházak
építésére és
melegvízfűtő-
sek berende-
zésére.

BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII/2. Reinlgasse 32-34.
Terv- és költségvetést díjtalanul készítek. Helyszíni
megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

"RAPID"

kézi műtrágyaszóró-
készülék.

Ezen műtrágyaszóró-készüléket
Fischl V. gazd. intéző ur szak-
szerű kísérletezés után találta
fel. A régi szokásos kézi szó-
rással szemben előnye, hogy a
munkás kezét és ruháját nem
támadja; a használatban levő
nagy gépekkel szemben előnye
az olcsó ár, egyszerű kezelés
s hogy 1 ember naponként 7-8
holdat vetőlépésben haladva,
kényelmesen beszórhat. A be-
állítható szórókanál által az
elszórható mennyiség ponto-
san szabályozható.

Ára Budapesten darabonként
60 korona. 685

Bővebb felvilágosítással szíve-
sen szolgálok

Weisz Jakab
a szabadkai műtrágyagyár képviselője
V., Lipót-körut 7. szám.

41715. számú szabadalom.
szabályozható szóró-
kanállal.

"OHIO" EREDETI AMERIKAI

tengeriszár-tépő,

zöldtakarmányaprító- és szalmaszecskázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.
a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.
Igazgatósa és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám.
J. E. KNECHT, igazgató.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **Járman és beállítási való ókrökben**, ugyszintén **1-2 éves ókr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárolkra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélezni: Vermes Lipót, Kolozsvár

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban veszi, bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Érsekújvár. Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők.

820

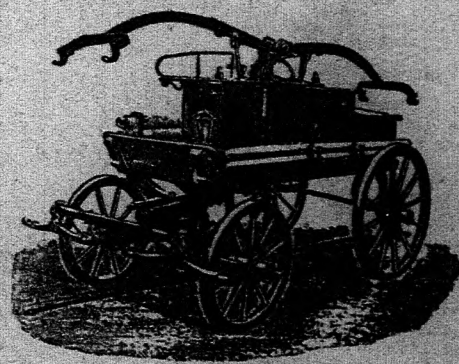
Sürgönycím: „Szivattyár Budapest” Telefonszám: 72-08 v. 72-09 Alapított: 1858. évben Gyártott fecskendők száma: 17,000

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 69. szám.

Gyártási ágazatok:

Gőzgépek, légsűrítők, vacuum-szivattyúk, keretfűrészek. Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők. Vashidak, fedélszerkezetek, szegéscselt oszlopok. Vas- és fémöntvények. Vasuti fordítókorongok. Mindennemű forgó- és futódaruk kézi- és villamoshajtásra. Rostélyvasak acélezott feltétellel. Közlemlékek. **Szivattyúk. Tűzfecskendők.** Tűzoltósági segédessz-közök. Közegészségügyi szerek. Köztisztasági eszközök. Arjegyzőket, valamint „Gyártási ágazatokról” prospektust kívánatra. 525

Most jelent meg!

Az 1908. XXVIII. t. cz. a

SZESZADÓRÓL

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztaáról, ugyszintén a szeszkontingens megállapításáról és felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. :: ::

Ára 4 korona.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. (Köztelek.)

90% költségmegtakarítást

ér el, ha meszeléshez, fertőtlenítéshez, karbolinozásához stb. többé nem az unalmas ecsetet, hanem a „Stephan Fix”-et használja.

Nincs felszerelés!
Nincs többé marhavész!

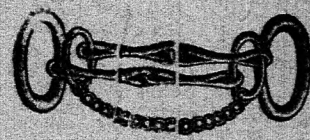
Külföldi szerkezetek!

Kitűnő előnyök az esetmunkával szemben!

Több mint 10.000 darab használatban!

Kimerítő brosurát, 235 sz. káld

RUDOLF KRASA, Wien, VIII. Kirchengasse 29.

Védelem a baleset ellen!

Nem törhet ki a lá többé, ha a szab. biztonsági zablát használjuk!

Ára 4-9 korona darabonként. :: Prospektusok ingyen. **J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.**

857/b

Cséry-féle SZEMÉTTÁRÁGYA

nyári szállításra különösen mérsékelt áron kapható.

Részletes felvilágosítással és ismertetéssel szolgál:

Bayerthal és Lévy

Budapest, V., Bálvány-utca 26. szám.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntőde, gép- és rézműgyár. BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECZIAL-**szeszgyárak és szeszfinomítók**

GÉPGYÁR: **élesztőgyárak**

keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és orjesztőipar-kiállítás Bécs 1904.

Nagy állami érem.

Legnagyobb kitüntetés.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.

ERŐTAKARMÁNYGYÁR R.-T.

***** KÖZPONTI IRODA: *****
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 30. SZ.

***** GYÁRTELEPEK: *****
::: HATVAN ::: : ::: POZSONY ::: :::
a hatvani cukorgyár telepén. a pozsonyi raktárak, s. t. telepén.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

Közlemények a cs. és kir. szabad.

DERBY MELASSE

erőtakarmányról.

A DERBY MELASSE.

AZ IDEI gyenge takarmánytermés arra kényszeríti azt a gazdát, aki nem akarja állatait elvesztegetni, hogy az abraktakarmányokat nagyobb figyelemben részesítse, mint más években. A takarmányhiány most főleg abban nyilvánul, hogy a gazdának nincs elegendő szénája, már pedig a széna képezi azt az átmeneti táplálékot, mely egyrészt táplálja, másrészt hizlalja az állatot. A jó gazdának az idén tehát olyan etetési módrol kell gondoskodni, mely a szénaetetést pótolhatja; ez pedig abból fog állni, hogy tápláló takarmányul abraktakarmányt fog választani, míg ballasztul szalmát és polyvát fog állatainak adni.

Tudvalevőleg sokféle az abraktakarmány; a gabona- és hüvelyesfélék is azok, ugyszintén az ugynevezett kereskedelmi takarmányok, mint a korpá, szárított cukorrépaszelet, malátacsira, melasse és melassekeverékekből előállított takarmányok.

De az idén kevés gazdának van elegendő szemes-

takarmánya s ha van is, kérdéses, hogy nem cselekszik-e jobban, ha gabonájának egy részét pénzzé teszi s helyette olyan kereskedelmi takarmányt vásárol, mely tápegységre átszámítva, kevesebbe kerül neki, mint a szemestakarmány.

Az alábbiakban a nagyérdemű gazdaközönsséggel Derby melasseerőtakarmányunkat akarjuk ismertetni, mely a mai viszonyok között aránylag a legolcsóbb abraktakarmány.

A táptartalom egységes kifejezője tudvalevőleg a keményítőérték. Tudományos kísérletek alapján megállapított tény, hogy a kereskedelmi takarmányok átlagos keményítőtartalma a következő:

a buzakorpáé	44.4%
a szárított répaszeleté	51.9%
a melasse-é	48.6%
a Derby-melasse-é	47.6%
a repcepogácsáé	61.1%
a mosléké	53.8%

Oyártott fecskendők száma: 17,000

NYTÁRSASÁG szám.

takarítást

sz. karbómozáshoz stb. m a Stephan „Fix“-et

Külöfélé szer-
kezetek!

Kitünő előnyök
az esetmunká-
val szemben!

852

sználatban!

sz. küld

Kirchengasse 29.

elem a baleset ellen!

örhet ki a ló többé, ha

ab. biztonsági zablat

használjuk.

Prospektusok ingyen.

Stammgasse 15.

557/b

YA

szolgál:

évy

szám.

T.

-u. 3.

ezése.

külön is.

kitüntetés.

irosán.

A mai piaci árakra átszámítva pedig 1 kg. keményítő-érték, fenti egységsszámok tekintetbevételével,

a buzakorpában	25.4 fillérbe
a répaszeletben	25.7 „
a melasseban	19.8 „
a Derby-melasseban	23.0 „
a repczepogácsában	25.5 „
a moslékban	25.3 fillérbe kerül.

Fenti számok azt bizonyítják, hogy tápértékben kifejezve, a melasse és a Derby melasse a legolcsóbb abrak-takarmányok. Ezen aránylagos olcsóságnak oka nem abban rejlik, mintha talán e két takarmánynak valami hibája volna, mert azok épp oly kifogástalan abrak-takarmányok, mint a főbbiek, hanem csupán csak abban, hogy a melasse-takarmányokat csak néhány éve sikerült az istállóba bevezetni s ezért még nem ismerik s nem keresik a gazdák annyira, hogy a kereslet és kínálat árszabályozó hatása úgy érvényesülhetne náluk, mint a régóta ismeretes abrak-takarmányoknál.

Hogy a Derby melasse táplálóértékéről szabatos, tudományos kísérletek alapján győződhessünk meg, a M. Kir. Állattudományi és Takarmányozási Kísérleti Állomáson a Derby-gyártmányunkkal kísérletek végeztek. A „Kísérletügyi Közlemények”-ben, valamint a „Köztelek”-ben közlött tudományos dolgozat végeredménye szerint: „1 kg. Derby melasse emészthető energiájából 2370 Cal., a párhuzamosan etetett zabéból pedig 2264 Cal. lett a lóban tényleg értékesítve, vagyis a két takarmány tápértéke közel egyenlő”.

E bevezetés után lássuk már most a Derby melasset közelebbről. **Ez a takarmány 35% goromba buzakorpából, 15% szárított cukorrépaszeletből s 50% melasseból áll, mely anyagokból kifolyólag átlagos összetétele a következő: víz 18%, nyers fehérje 11.5%, nyers zsír 1.6%, nitrogénmentes vonatanyag 57.5% (ebből cukor 22-25%), nyers rost 5.8%, hamu 6%, keményítőérték 47.6%.** Magától érthető, hogy az a három takarmány, mely a Derby melasset alkotja, épp úgy hat az állatra, mintha külön-külön kapná, mert sem a korpa, sem a répaszelet, sem a melasse nem változtatja meg természetét azáltal, hogy a másik kettővel össze van keverve, minélfogva tehát csak a három komponens kell alaposan ismernünk, hogy a Derby melasseről mint takarmányról világos fogalmunk legyen.

A korpa mint finom és mint goromba korpa jön forgalomba, melyek közül a Derby melassehoz a gorombát és részben a finomat használjuk, mert előbbi jobban iszsa fel a melasset. Mi különben is nagyban váároljuk a korpát s a legmesszebbmenő garanciát biztosítjuk magunknak az iránt, hogy minden tekintetben kifogástalan korpát szállítsanak gyártmányunk számára.

A szárított cukorrépaszelet csak annyiban különbözik az eléggé ismeretes és kedvelt vizestől, hogy vizének legnagyobb részétől meg van fosztva. A szárított szelet a

legtermészszerűbb s legtáplálóbb kereskedelmi takarmányok egyike, etetni minden állattal lehet, keményítő-értéke nagyobb, mint a korpáé, a Derby melassenak pedig a legtáplálóbb alkotórésze. Hamisítani nem lehet ezt a takarmányt, mert alkata olyan, hogy a szem azonnal észrevenné. Gyárunkat továbbá az is védi a legcsekélyebb károsítás ellen, hogy oly cukorgyárral vagyunk kapcsolatban, melynek jó híre eleve kizár minden visszaélést.

A melasse a Derby melasse főalkotórésze. Ez az anyag, mint láttuk, a legolcsóbb kereskedelmi takarmány, de hibája az, hogy nehezen szállítható s rosszul kezelhető, mi miatt nem tud az istállóban annyira elterjedni, mint ahogy azt olcsósága s előnyös életrendi hatásánál fogva megérdemelné. Ezen a bajon úgy segítünk, hogy a másik két takarmánnyal daraszerű anyaggá változtatjuk át, mert így zsákban szállítható és épp úgy kezelhető, mint pl. a gabonadara. A melasse tápértékével nem kell e helyen foglalkoznunk, mert 48%-ot kitevő keményítőértéke eléggé bizonyítja azt, hogy a közkedveltségű korpánál táplálóbb, ellenben életrendi hatását a következőkben tesszük szóvá.

Az idej rossz répatermés sok gazdát arra kényszerít, hogy tisztán csak száraz takarmányon teletesse állatjait. Amde ez nem hat az emésztőszervekre előnyösen; a lovaknál gyakori ilyenkor a kólika s a többi állatoknál a székrekedés. Ezen a bajon egyellenegy abrak-takarmány sem segít annyira, mint a melasse, mely a **bélsárt lágyítja, a bélműködést szabályozza, a lónál a kólikát s a többi állatoknál a székrekedést kizárja.** Ugyanígy hat a Derby is, mert ennek a takarmánynak a fele melasse. Ebből önként következik, hogy bár a Derby melassenak minden gazda csak hasznát veszi, de kétszeres hasznát veszi az, akinek kevés vagy semmi répája s általában vizenyős takarmánya nincsen.

A Derby melasse minden állattal etethető, a lónál a zabot helyettesíti s a többi állatoknak is igen hatásos és egészséges abrakja. A lóval bátran etethetünk naponta 3 kg.-ot, a fejőstehénnel 2.5 kg.-ot, a jármosökörrel 3-4 kg.-ot, a hizómarhával 4-5 kg.-ot és sertésekkel 1-2 kg.-ot. Etetési módja ugyanolyan, mint a gabonadaráé, mert az állat egymagában, de más takarmánnyal keverve is szívesen eszi. Nem megvetendő előnye az, hogy **a Derby melasse segítségével aránylag sok szalmaszeleket tudunk az állatokkal megetetni, mert ha a szeleket közéje keverjük, akkor a Derby melasse minden egyes szelekhöz hozzátapad és édeses, sós ízűvé teszi, amit az állat nagyon szeret.**

Ez a sok évi tapasztalata az ország tudományos köreinek és legnagyobb gazdaságainak, kik gyárunk alapítása óta a Derby melasse erőtakarmánnyal a legjobb eredményeket érték el.

Kivánatra szívesen szolgálunk a nagyérdemű gazdaközönségnek mintákkal és további felvilágosítással

Erőtakarmánygyár R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 30.